

Woonzorgvisie en uitvoerings- plan op hoofdlijnen

Gemeente Oldambt

Meerjarenvisie 2026-2030

Wonen met zorg in Oldambt
Iedereen doet er toe
Iedereen doet mee

Colofon

Opdrachtgever

De gemeenten in Oost-Groningen

Auteurs

Lennart Homan

Ilco Toebes

Alyssa Wegman

Kenmerk

LH/25/0956/wzvog

Publicatiedatum

Juni 2025

© Bureau HHM

1

2

3

4

5

Inhoud

Samenvatting	4		
1. Waaron deze visie?	7		
1.1 Wat is een woonzorgvisie?	7		
1.2 Waaron maken we een woonzorgvisie?	7		
1.3 Wat ging aan deze woonzorgvisie vooraf?	9		
1.4 Hoe verhoudt deze woonzorgvisie zich tot ander beleid?	9		
1.5 Over wie gaat de woonzorgvisie?	10		
1.6 Hoe is de woonzorgvisie tot stand gekomen?	11		
1.7 Hoe is deze woonzorgvisie opgebouwd?	11		
2. Trends, ontwikkelingen en opgaven in de gemeente	13		
2.1 Inzichten vanuit de provinciale woonzorganalyse	13		
2.2 Ouderen	15		
2.3 Aandachtsgroepen	16		
2.4 Gemeentelijke kenmerken	19		
2.5 Opgaven samengevat	21		
3. Speerpunten voor beleid	23		
3.1 Regionale afspraken	23		
3.2 Onze gemeentelijke visie.....	25		
3.3 Speerpunten voor lokaal beleid	25		
4. Van beleid naar uitvoering	32		
4.1 Wat doen we al?.....	32		
4.2 Uitvoeringsplan per speerpunt	33		
5. Aan de slag!	37		
5.1 Van visie naar uitvoering	37		
5.2 Gemeentelijke organisatie	38		
5.3 Bestuurlijke governance in Oost-Groningen.....	38		
5.4 Nadere uitwerking van het uitvoeringsplan op hoofdlijnen	38		
5.5 Verbinden uitvoeringsplan aan de omgevingsvisie & Wvrv.....	39		
5.6 Participatie	39		
5.7 Financieel kader.....	39		
Bijlage 1. Woonzorganalyse en Position paper	40		
Bijlage 2. Begrippenlijst.....	41		
Bijlage 3. Overzicht aanpalend beleid.....	46		
Bijlage 4. Overzicht positie Woonzorgvisie en relevante wetten.....	49		
Bijlage 5. Betrokkenheid netwerkpartners bij totstandkoming visie....	50		
Bijlage 6. Overzicht rollen en verantwoordelijkheden netwerkpartijen	52		

1

2

3

4

5

Samenvatting

Waarom deze woonzorgvisie

De gemeente Oldambt heeft samen met de andere gemeenten in Oost-Groningen regionaal afgestemde woonzorgvisies opgesteld met een uitvoeringsplan op hoofdlijnen. De woonzorgvisie heeft betrekking op de periode 2026 – 2030 en is een document waarin afspraken staan over wonen, zorg, welzijn en omgeving. De gemeenten in Oost-Groningen hebben te maken met gelijksoortige uitdagingen, het is daarom wenselijk om regionaal samen te werken en af te stemmen.

Figuur 1 Redenen waarom de gemeente Oldambt deze woonzorgvisie en uitvoeringsplan op hoofdlijnen op heeft gesteld

“De zorg- en ondersteuningsbehoefte bij het huisvesten van aandachtsgroepen en ouderen in regionaal verband afstemmen en eraan bijdragen dat alle inwoners, ook zij die kwetsbaar zijn, een passende plek hebben waar ze prettig kunnen leven”

De woonzorgvisie gaat over de aanpak bij de doelgroepen ouderen en urgente aandachtsgroepen, zoals uitstroom uit Beschermd Wonen, de Maatschappelijke Opvang, de Jeugdzorg en inwoners in de langdurige zorg. De woonzorgvisie legt de verbinding met aangrenzend beleid.

De woonzorgopgave samengevat

Binnen de gemeente Oldambt zijn verschillende trends, ontwikkelingen en opgaven op het gebied van wonen en zorg. Cijfermatig zien we dat het aandeel 65-plus huishoudens toeneemt van 36% in 2024 tot 45% in 2041. Het aandeel huishoudens dat gebruikmaakt van zorg stijgt in 2041 van 27% in 2024 naar 31%. Daarnaast leidt het toenemende aantal ouderen tot een behoefte aan 1.625 aanvullende woningen voor ouderen tot 2041. Het gaat hierbij zowel om nieuwbouwwoningen als om her-/verbouw van bestaande woningen. Daarnaast moeten voldoende sociale huurwoningen beschikbaar worden gesteld voor urgente aandachtsgroepen. Zij krijgen namelijk op basis van een urgentieregeling met voorrang toegang op een woning. Dit is qua omvang een kleinere groep dan de groep ouderen, maar deze groep is daardoor niet minder belangrijk. Naast de doelgroepen die als urgent worden aangemerkt, is het, ook in Oldambt, voor jongeren steeds moeilijker om zelfstandig te wonen. Veel jongeren blijven daarom langer dan zij willen thuis wonen. Dit is een groep die nog onvoldoende in beeld is.

Naast deze meer cijfermatige ontwikkelingen is er in de gemeente Oldambt sprake van een personeelstekort in de zorg, met daarbij een toename van ouderen en een toename in zorgvraag (dit is een probleem dat veel gemeenten ervaren). De gemeente Oldambt bestaat uit een geografische vierdeling met grotere kernen en kleine dorpen. Ook is er beperkte nabijheid van voorzieningen en beperkte OV-mobiliteit. Dit alles vraagt om een doordachte aanpak met betrekking tot woningbouw en zorg- en ondersteuning.

De visie samengevat

De gemeenten hebben **regionale afspraken** opgesteld om met de woonzorgopgaven om te gaan. Hierbij gaat het om:

- 1) Afspraken die een vertaling zijn van de landelijke verplichtingen, zoals het realiseren van voldoende en passende huisvesting en zorg voor ouderen en aandachtsgroepen;
- 2) Aanvullende afspraken binnen de regio, zoals afspraken over het aanbod en de continuïteit van zorg, en afspraken over afstemming en samenwerking;
- 3) Het proces dat nodig is voor de uitvoering, zoals het in beeld brengen van het huidige aanbod en het onderschrijven van de doelen door betrokken partijen.

Er zijn daarnaast **vier speerpunten** opgesteld om met de opgaven aan de slag te gaan. Deze speerpunten krijgen lokaal verder inkleuring.

- 1) Het **vergroten van de bewustwording onder inwoners (en organisaties)** over het wonen met een zorg- of ondersteuningsbehoefte. Ook gaat het om bewustmaken betrokken partijen over de

opgaven die er zijn en hoe zij hierin kunnen helpen.

- 2) Het **versterken van noaberschap en zorgzame wijken**. Door bestaande sociale netwerken te behouden en waar nodig te versterken, wordt geprobeerd de gemeenschapszin te bevorderen. In een tijd waarin individualisme toeneemt, is het van belang dat inwoners elkaar helpen en ondersteunen. Het creëren van zorgzame wijken betekent dat de gemeente actief inzet op gemeenschapsopbouw en het stimuleren van sociale interactie tussen bewoners.
- 3) Een **gedifferentieerd woonzorgaanbod**. De gemeente streeft naar een gevarieerd en passend aanbod van woningen voor ouderen en aandachtsgroepen, waarbij rekening wordt gehouden met zowel de bestaande woningvoorraad als nieuw te bouwen woningen. Innovatieve woonvormen worden gestimuleerd. De gemeente is bovendien bereid woningeigenaren te ondersteunen bij het levensloopbestendig maken van hun woning, bijvoorbeeld door hen actief te informeren over de mogelijkheden voor het aanbrengen van woningaanpassingen.
- 4) Een **passend voorzieningenniveau**. De gemeente streeft ernaar dat er altijd een minimaal niveau van zorg- en welzijnsvoorzieningen beschikbaar is, zodat inwoners met een zorgbehoefte zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Hierbij wordt specifiek gekeken naar de toegankelijkheid van voorzieningen, vooral in gebieden waar de bereikbaarheid een uitdaging vormt.

1

2

3

4

5

Van beleid naar uitvoering

Binnen de gemeente lopen al allerlei projecten en acties op de genoemde speerpunten, denk aan Welzijn op recept, onze gebiedsgerichte invulling

vanuit welzijn en Wonen Leren Werken. Maar we willen meer doen, daarom hebben we voor de genoemde speerpunten een uitvoeringsplan op hoofdlijnen opgesteld. Hierin staan per speerpunt voorbeelden van resultaten met bijbehorende acties, randvoorwaarden en het niveau waarop het moet worden opgepakt (lokaal of regionaal).

Aan de slag!

De woonzorgvisie en het uitvoeringsplan van de gemeente Oldambt bieden richtlijnen voor een veilig, gezond en aantrekkelijk woonklimaat voor kwetsbare inwoners. Het plan benadrukt de noodzaak om direct aan de slag te gaan met concrete stappen, zoals het prioriteren van maatregelen voor snelle resultaten. Samenwerking met andere gemeenten en partners en het toetsen van financiële haalbaarheid zijn essentieel.

1. Waarom deze visie?

De meeste mensen willen zo lang mogelijk thuis blijven wonen of (weer) zelfstandig gaan wonen. Door de vergrijzing, de decentralisatie van zorgtaken en de wijzigingen in de zorgwetgeving verandert de wijze van het aanbieden van zorg en de kijk op (geschikte) huisvesting. Voor de gemeente aanleiding om een integrale visie op wonen in relatie tot welzijn en zorg te ontwikkelen.

1.1 Wat is een woonzorgvisie?

Een woonzorgvisie is een integraal beleidsdocument dat de beleids-terreinen wonen, zorg, welzijn en ruimtelijke ordening met elkaar verbindt en ervoor zorgt dat er in de toekomst voldoende passende woonruimte en zorg en ondersteuning is voor ouderen en aandachtsgroepen binnen een gemeente.

Een woonzorgvisie vormt de basis voor gemeenten om afspraken te maken met woningcorporaties, verhuurders, zorgaanbieders en zorgkantoren over wat mensen uit de aandachtsgroepen en ouderen, naast huisvesting, nodig hebben aan zorg en ondersteuning.

1.2 Waarom maken we een woonzorgvisie?

De woonzorgvisie met integrale woonzorgafspraken was voorheen een document dat niet wettelijk was voorgeschreven. Gemeenten konden zelf bepalen met wie en hoe zij de woonzorgvisie opstelden, over welke groepen deze ging en welke inhoud deze had¹. Dat wordt de komende jaren anders.

Landelijke ontwikkelingen

In de afgelopen jaren heeft het Rijk verschillende akkoorden opgesteld. Relevant voor de woonzorgvisie zijn het Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO), het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de Hervormingsagenda Jeugd. Het gezamenlijke doel van IZA, GALA, WOZO en de Hervormingsagenda Jeugd is een toekomstbestendig zorg- en ondersteuningssysteem, waarbij preventie en een betere verbinding tussen zorg, welzijn en wonen een belangrijk streven is.

¹ Wonen en zorg in het volkshuisvestingsprogramma, Platform 31

Daarnaast is er de nationale Woon- en Bouwagenda, die zich richt op de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van wonen. Deze agenda is uitgewerkt in zes programma's, waaronder het programma 'Wonen en zorg voor ouderen' en het programma 'Een thuis voor iedereen'.

In de nationale programma's 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en zorg voor ouderen', wordt aangestuurd op het realiseren van voldoende en geschikte huisvesting voor aandachtsgroepen en ouderen, met een arrangement van voorzieningen. In het Nationale Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis staan voorkomen van dakloosheid en het behouden van een thuis of het zo snel mogelijk krijgen van een nieuw stabiel thuis centraal. Een andere ontwikkeling is de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis, waarbij de focus verandert van wonen in een instelling naar ondersteuning in de eigen leefomgeving.

Om de aanpak van deze huisvestingsopgaven te versnellen is de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting opgesteld. Deze wet, die naar verwachting in de loop van 2026 in werking treedt, heeft als doel het instrumentarium van gemeenten, Provincie en het Rijk te versterken.

Op basis van de Omgevingswet stellen gemeenten een omgevingsvisie op. De gemeenten werkt deze visie vervolgens uit in het volkshuisvestingsprogramma. Dit programma vervangt de woonvisie en gaat ook in op de visie op wonen en zorg. In het volkshuisvestingsprogramma moeten ook beleidsvoornemens en afspraken over de huisvesting van ouderen en aandachtsgroepen worden opgenomen.

Naast een volkshuisvestingsprogramma wil het Rijk dat de gemeenten ook een huisvestingsverordening met urgentieregeling opstellen. In deze urgentieregeling moeten minimaal de wettelijke urgente aandachts-

groepen meegenomen worden. In het wetsvoorstel is hierbij opgenomen dat gemeenten regionaal afstemmen over het huisvesten van aandachtsgroepen en ouderen en het evenredig verdelen van de wettelijke urgente aandachtsgroepen.

Deze afspraken gaan in op de verdeling van de urgente groepen over de regio en welke bijdrage de verschillende gemeenten hieraan leveren.

Gemeentelijke opgaven

We hebben in onze gemeente grote opgaven op het snijvlak van wonen en zorg. De krapte op de woningmarkt, de groeiende zorg- en ondersteuningsbehoefte en het personeelstekort in de zorg leiden ook voor ouderen en aandachtsgroepen tot uitdagingen bij het vinden van passende woonruimte.

Door de opgaven die op ons af komen moeten we dan soms ook keuzes maken. Zo zorgen we uiteindelijk samen voor een krachtige gemeente met grote en kleine kernen waar het goed wonen en leven is in een fijne en veilig omgeving. Een gemeente waarin we omzien naar elkaar en waar iedereen meetelt en meedoet. Waarin een goed voorzieningenniveau is met een sterk verenigingsleven.

Met deze woonzorgvisie beschrijven we onze visie en geven we onze beleidsdoelstellingen weer. In het bijbehorende uitvoeringsplan op hoofdlijnen, beschrijven we de acties waar we aan werken om onze doelen te behalen.

1.3 Wat ging aan deze woonzorgvisie vooraf?

Niet alleen wij als gemeente Oldambt hebben deze woonzorgvisie opgesteld. Ook in de andere Oost-Groningse gemeenten is gelijktijdig en in nauwe samenwerking gewerkt aan de realisatie van een lokale visie.

In de startnotitie 'Wonen en Zorg visie gemeenten Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Westerwolde (d.d. 28 juni 2022)' hebben we gemotiveerd waarom we als gemeenten in Oost-Groningen samen het proces zijn gestart om te komen tot regionaal afgestemde, lokale woonzorgvisies.

De gemeenten in Oost-Groningen hebben namelijk een vergelijkbare bevolkingssamenstelling en opgaven. De regio werkt al op vele terreinen samen zowel in (Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan Oost-Groningen) RWLP verband (wonen) als op het gebied van zorg. Daarnaast wordt op het moment van schrijven gewerkt aan een uitvoeringsagenda Wonen voor Oost-Groningen². Deze bestaande samenwerking biedt een vruchtbare bodem voor de ontwikkeling en uitvoering van deze woonzorgvisie.

Als basis voor de woonzorgvisie is gebruikgemaakt van de provinciale woonzorganalyse. De Provincie, de tien gemeenten, zorgaanbieders en corporaties (G13) hebben deze analyse laten uitvoeren door de STEC Groep, als onderdeel van het Koploperproject³ 'Een thuis voor iedereen'.

In deze analyse is de omvang en opgave van ouderen en aandachtsgroepen in beeld gebracht voor de gehele provincie, op woondealregio-niveau, op gemeenteniveau en op CBS-wijk- en dorpsniveau. Er is bewust

² Uitvoeringsagenda 'Goed wonen in Oost-Groningen, 2025-2030'. We hebben kennis genomen van de 70% versie.

gekozen om deze woonzorganalyse provinciaal aan te vliegen, om hiermee een beleidsarm en gemeenschappelijk startpunt te bieden op basis waarvan de Groninger gemeenten, Provincie, corporaties e.a. de woonzorgopgaven en beleid daaromtrent verder kunnen uitwerken. De resultaten van deze analyse zijn beschreven in een uitgebreid onderzoeksrapport (zie bijlage 1).

Naast de resultaten van de woonzorganalyse, is er voor de duiding gebruikgemaakt van een Position paper met feiten uit de dataverzameling. Hierin zijn op basis van de duiding een aantal adviezen geformuleerd die regionaal en lokaal verder moeten worden opgepakt. Zie bijlage 1 voor de Position paper 'Wonen en zorg in Groningen'.

1.4 Hoe verhoudt deze woonzorgvisie zich tot ander beleid?

Als gemeente Oldambt en regio Oost-Groningen werken we al aan verschillende woonzorgopgaven en sluiten met deze woonzorgvisie aan op bestaande beleidsdocumenten om op integrale wijze door te gaan. Zoals beschreven in het **Coalitieakkoord Oldambt 2022-2026** werken we aan een aantal ambities. We bouwen verder aan het vertrouwen in de lokale democratie. Hierbij willen we inwoners ruimte geven om mee te denken en mee te doen. Daarnaast staan we samen voor de verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid van onze gemeente, zoals het gevoel van veiligheid en de mate van levendigheid en sociale binding. Ook aandacht voor de fysieke leefomgeving ontbreekt hier niet in. Hieronder vallen onderwerpen zoals de woningvraag, gezondheid en natuur. Verder willen we voldoende en kwalitatief goede, duurzame woningen, waarbij er aandacht is voor woningen voor ouderen en woningen die betaalbaar zijn voor jongeren.

³ provinciegroningen.nl/projecten/een-thuis-voor-iedereen/

We willen de sociale voorzieningen betaalbaar houden en met name beschikbaar stellen aan mensen die het nodig hebben.

De woonzorgvisie bouwt ook voort op het **Koersdocument Sociaal Domein 2023-2027**, dat zich o.a. richt op preventie, positieve gezondheid en een meer nabije oplossing van zorgvragen. Vanuit dit koersdocument bouwen we aan een brede sociale basis waar inwoners terecht kunnen zonder indicatie. We werken hierbij samen met onze inwoners en partnerorganisaties.

De woonzorgvisie wordt gevormd door uitgangspunten uit bestaande documenten, in samenhang met de woonzorgopgaven uit de provinciale woonzorganalyse en lokale documentatie zoals het **Programma Wonen Oldambt 2021-2026**, **Woningmarktonderzoek gemeente Oldambt** en **Prestatieafspraken gemeente Oldambt 2022-2025**.

Daarnaast zijn er verschillende regionale afspraken en plannen die samenhangen met de opgaven waar de woonzorgvisie betrekking op heeft. In bijlage 3 is hier een opsomming van gegeven. De volgende twee plannen lichten we hieronder kort toe.

Nij Begun

Met Nij Begun is structureel budget voor een periode van 30 jaar beschikbaar gekomen om in de regio het verschil te maken vanuit de Sociale Agenda, met als doel te zorgen voor een mooie, leefbare, veilige en betere toekomst voor de inwoners van de regio.

Regioplan Gezond Groningen

Het netwerk Gezond Groningen geeft uitvoering aan de afspraken uit het Integraal Zorg Akkoord. In dit netwerk is het regioplan Gezond Groningen

opgesteld waarin de gezamenlijke ambitie geformuleerd is om te streven naar Gezonde Groningers, Gezonde Zorg. Het regioplan geeft inzage in de belangrijkste prioritaire opgaven en de gezamenlijke afspraken hoe we deze opgaven gaan aanpakken. De woonzorgvisie borduurt voort op de opgaven die in dit regioplan benoemd zijn.

1.5 Over wie gaat de woonzorgvisie?

Voor de woonzorgvisie richten we ons op de behoefte aan passende woonzorgvormen voor de groepen onder het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting (Wvrv), namelijk ouderen en aandachtsgroepen. De doelgroep ouderen spreekt het meest voor zich. Bij ouderen gaat het om inwoners van 65 jaar of ouder, zonder en met een zorgvraag (bijvoorbeeld ouderen met dementiële klachten).

Onder de aandachtsgroepen zijn doelgroepen te onderscheiden met een woon-zorgvraag en doelgroepen met een huisvestingsvraag, zoals ook te zien in figuur 2. Een deel van deze aandachtsgroepen zijn in het wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting (Wvrv) opgenomen als urgente aandachtsgroep.

De Wvrv heeft als doel om te borgen dat deze urgente aandachtsgroepen meer kans hebben op een woonruimte. Gemeenten krijgen hierbij de verplichting om met elkaar afspraken te maken over de verdeling van deze urgente aandachtsgroepen over de regio, zogenoemde Fair Share afspraken. Deze afspraken beogen een eerlijke en evenredige verdeling van urgente woningzoekenden, rekening houdend met de specifieke behoeften en mogelijkheden van elke gemeente. Op woondeal niveau en provinciaal niveau is de Werkgroep Wet Versterking regie Volkshuisvesting bezig om een voorstel te ontwikkelen voor deze Fair Share afspraken van aandachtsgroepen tussen de gemeenten.

Figuur 2 Overzicht aandachtsgroepen en urgentiecategorieën (zie ook bijlage 2 uit analyse door STEC-groep).

Aandachtsgroep	Hoofdgroep	Subgroep	Urgentie op basis van de Wvrv*
Ouderen	Ouderen 65+	Aantal 65-plushuishoudens	
		65-plushuishoudens met een zorgvraag (Zvw, Wlz, Wmo)	
Woon-zorgvraag	Mantelzorg	Mantelzorgers	JA
		Mantelzorgontvangers	JA
	Langdurige zorg	Aantal chronisch zieken, lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	JA
	Beschermd wonen	Totaal	JA
	Jeugdzorg	Jeugdhulp met verblijf Jeugdhulp zonder verblijf	JA
	Forensische zorg		JA
	Huisvestingsvraag	Maatschappelijk opvang	Daklozen
Huiselijk geweld			
Slachtoffers mensenhandel			
Uitstroom (jeugd)detentie			JA
Stoppende sekswerkers			JA
Statushouders			
Oekraïense vluchtelingen			
Arbeidsmigranten			

*De wettelijke urgentie zal gelden voor de personen die uitstromen en/ of dringend op zoek zijn naar passende woonruimte.

Met deze woonzorgvisie beogen we een inhoudelijke basis te bieden voor deze, nog te maken afspraken. Daarbij ligt de focus ook nadrukkelijk op de aandachtsgroepen die urgentie krijgen op basis van de Wvrv (in de rest van de woonzorgvisie benoemen we ze als aandachtsgroepen). Er zijn negen groepen aangewezen die in ieder geval urgentie moeten krijgen op basis van de Wvrv. Het is niet landelijk bepaald in welke volgorde deze groepen urgentie krijgen, dit vraagt om invulling van regio's en gemeenten. De huisvesting van statushouders, Oekraïense vluchtelingen, arbeidsmigranten, woonwagendwoneers en studenten vallen buiten de scope van deze woonzorgvisie, maar kunnen wel een plek krijgen in de

volkshuisvestingsverordening. Naast de huisvestingsopgave van deze groepen in zelfstandige woonruimte kijken we ook naar de opgave van inwoners die een beroep doen op de intramurale en extramurale woonvormen. Hiermee werken we toe naar de best passende en meest wenselijke spreiding van woonvormen, in combinatie met de huisvesting van aandachtsgroepen in onze regio. Dit vormt de opmaat naar een nog te ontwikkelen spreidingsplan (hierover later meer).

1.6 Hoe is de woonzorgvisie tot stand gekomen?

Deze visie is in samenwerking met verschillende netwerkpartners tot stand gekomen. Het gaat om onder andere de zorgaanbieders, woningcorporaties, zorgkantoor, Provincie, belangenorganisaties, welzijnsorganisaties, huisartsen etc. Deze netwerkpartners zijn op verschillende momenten in het traject betrokken bij de totstandkoming van deze visie, waarbij ze aan konden geven en door konden praten over wat zij zien gebeuren in hun werkomgeving en welke aandachtspunten zij hadden voor de visie. Figuur 3 (volgende pagina) geeft schematisch het doorlopen proces weer. Bijlage 5 geeft een meer gedetailleerdere beschrijving van de doorlopen stappen en de betrokken netwerkpartners.

1.7 Hoe is deze woonzorgvisie opgebouwd?

Hoofdstuk 2 schetst de belangrijkste opgaven voor de gemeente op het vlak van wonen met zorg en welzijn.

Hoofdstuk 3 beschrijft de visie en belangrijkste speerpunten voor het beleid de komende jaren.

Hoofdstuk 4 geeft weer hoe de vertaling naar het uitvoeringsplan op hoofdlijnen wordt gemaakt.

Hoofdstuk 5 gaat in op de belangrijkste vervolgstappen na vaststelling van deze woonzorgvisie.

1

2

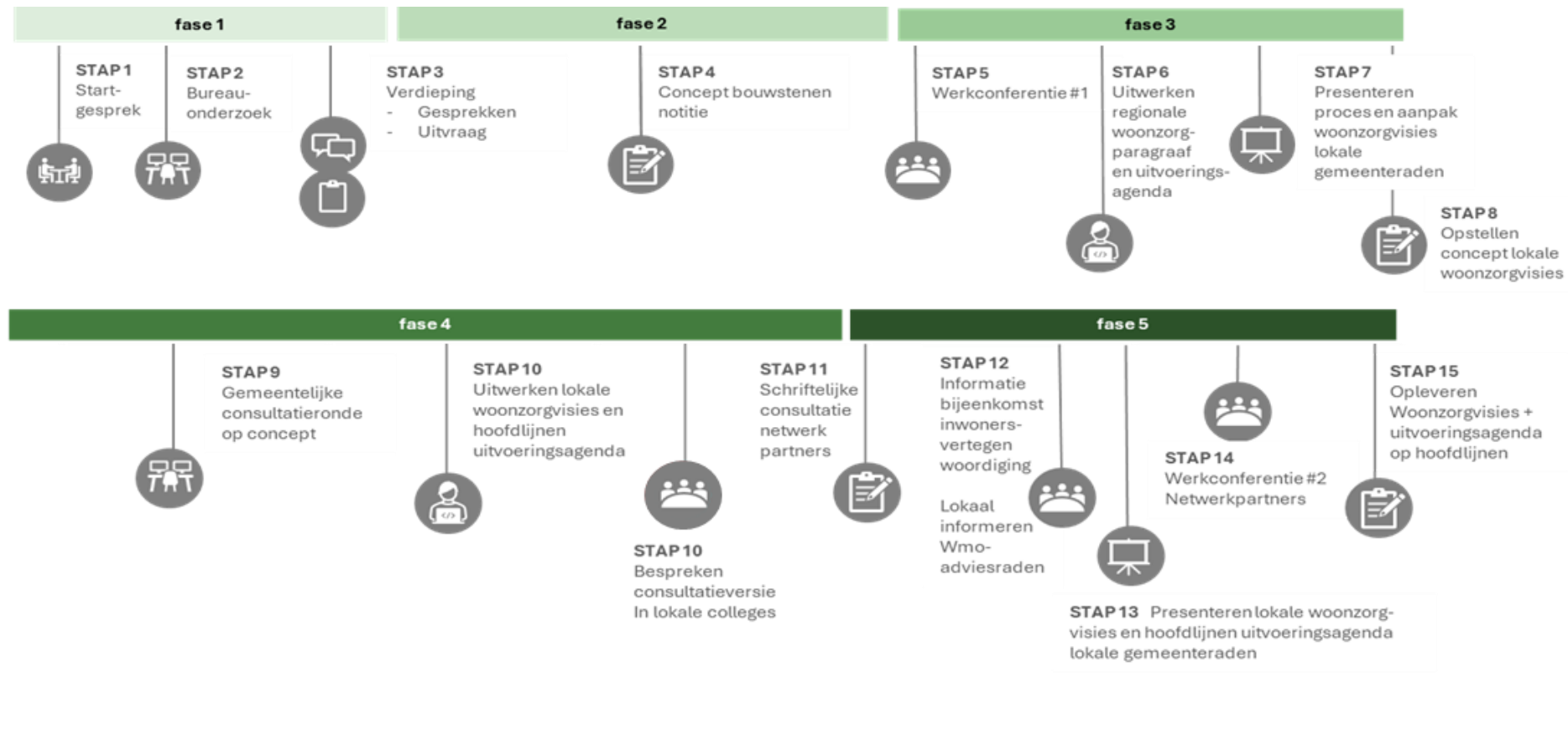
3

4

5

Figuur 3. Schematische weergave van het doorlopen proces.

2. Trends, ontwikkelingen en opgaven in de gemeente

In dit hoofdstuk beschrijven we de huisvestings-, zorg- en ondersteuningsopgave voor ouderen en aandachtsgroepen. We gaan in op trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op deze opgaven.

2.1 Inzichten vanuit de provinciale woonzorganalyse

In de provinciale woonzorganalyse die is uitgevoerd door STEC Groep zijn de woonzorgopgaven voor de aandachtsgroepen en de ouderen in de Provincie Groningen in kaart gebracht (zie bijlage 1 voor een nadere toelichting).

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste bevindingen voor de regio Oost-Groningen. De cijfers uit de woonzorganalyse zijn gebaseerd op verschillende bronnen met CBS-microdata als belangrijke bron. Om verder te kunnen kijken naar de toekomst is het gebruik van zorg afgezet tegen de ontwikkeling van het aantal huishoudens in Oost-Groningen. In het kader van de woonzorgvisie zijn op basis van een analyse van bestaande documenten, een uitvraag onder netwerkpartners, gesprekken met de gemeente, bijeenkomst(en) met inwonersvertegenwoordigers en een werkconferentie met netwerkpartners de opgaven nader geduid en trends en ontwikkelingen in beeld gebracht.

Belangrijk om te benoemen is dat er in de woonzorganalyse gebruik is gemaakt van de op dat moment beschikbare gegevens in registraties. De cijfers en aannames in de woonzorganalyse bieden ruimte voor gesprek en het uitvoeren van aanvullende analyses, waardoor de cijfers op den duur geconcretiseerd kunnen worden. De cijfers zijn in een provinciale monitor ondergebracht bij de gemeente Groningen, deze monitor zal op basis van nieuwe inzichten de komende periode verder worden gevuld en aangescherpt.

Bevolkingsontwikkeling

Er heeft een positieve omslag plaatsgevonden in de demografische ontwikkeling van Oldambt. Met name door een hogere instroom van verhuisden kent Oldambt de laatste jaren een inwonersgroei. Naar

verwachting zet deze positieve ontwikkeling zich de komende jaren door. Uitgaande van de trendprognose verwachten we zowel tot 2031 als 2041 een huishoudensgroei (Woningmarktonderzoek gemeente Oldambt). Onze gemeente kenmerkt zich door een hoog aandeel 65-plussers in 2024. Het ging hierbij om 36% van het totaal aantal huishoudens. In 2041 zal naar verwachting bijna de helft (45%) van het totaal aantal huishoudens ouder zijn dan 65 jaar. Deze groep woont naar verwachting zowel in (centrum) dorpse als landelijke woonkernen. Op provinciaal niveau ligt dit percentage in 2041 op 35% van het totaal aantal huishoudens. (Woonzorganalyse Stec groep). Zie tabel 1 voor de benoemde cijfers.

Tabel 1. Aandeel 65-plus huishoudens gemeente Oldambt en Provincie o.b.v. analyse Stec Groep

Aandeel 65-plus huishoudens t.o.v. totaal aantal huishoudens	2024	2041
Gemeente Oldambt	36%	45%
Provincie Groningen	24%	35%

Zorggebruik

De gehele provincie Groningen vergrijst sterk. Niet alle ouderen hebben zorg nodig, hiervoor zijn ook bijvoorbeeld de gegevens of ouderen samen of alleen wonen en het inkomen van de ouderen bepalend. Toch zien we dat het aandeel particuliere huishoudens dat zorg gebruikt toeneemt. In de regio Oost-Groningen is dit aandeel het hoogst, namelijk 31% ten opzichte van 20% provinciaal in 2024. Voor onze gemeente geldt dat het aandeel huishoudens dat zorg gebruikt in 2024 27% van het totale aantal huishoudens is. Dit aandeel stijgt naar 31% van het totale aantal huishoudens in 2041.

Nu lijkt een toename van 4% gering, echter gaat het hierbij om het totale zorggebruik vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet langdurige zorg (Wlz), de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Jeugdwet en de Wet forensische zorg. Hierbij neemt vooral zorggebruik in de Zvw toe, namelijk met 32%, en gaat het bijvoorbeeld om wijkverpleging voor ouderen. Het aandeel inwoners dat gebruikmaakt van zorg uit de Wlz neemt in Oldambt het minst toe vergeleken met de andere Oost-Groningse gemeenten, behalve vergeleken met de gemeente Stadskanaal waar eenzelfde toename te zien is. Het aandeel neemt met 2% toe tussen 2024 en 2041. Daarnaast geldt dat het aantal huishoudens dat gebruikmaakt van een of meer Wmo-voorzieningen de aankomende jaren met 23% toeneemt, van 4.380 huishoudens in 2024 tot 5.395 huishoudens in 2041. Het aandeel Beschermd Wonen, dat ook vanuit de Wmo wordt bekostigd neemt af met 36%. Zorggebruik vanuit de Jeugdwet neemt af met 7% tussen 2024 en 2041.

Tabel 2. Zorggebruik gemeente Oldambt o.b.v. analyse Stec Groep

	2024	2041
Aandeel huishoudens dat zorg gebruikt	27%	31%
Wlz-gebruik	1.040 inwoners	1.065 inwoners
Zvw-gebruik	1.795 huishoudens	2.380 huishoudens
Wmo-gebruik (een of meer voorziening)	4.380 huishoudens	5.395 huishoudens

Een belangrijke kanttekening hierbij is dat er binnen de Wlz ontwikkelingen zijn in de indicatiestelling en financiering. Er zijn heldere afbakeningen om

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

toegang te krijgen tot de Wlz, er komen op termijn bezuinigingen en er is een verhoging van de eigen bijdrage. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor het aantal inwoners dat een Wlz-indicatie aanvraagt en/of toegewezen krijgt. Inwoners kunnen hierdoor potentieel langer van de Wmo en het voorliggend veld gebruikmaken.

2.2 Ouderen

Door de vergrijzing en de veranderende woonbehoeften van ouderen neemt de vraag naar nultreden woningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen de komende jaren toe. Omdat het aantal beschikbare plekken in een zorginstelling beperkt is en de komende jaren naar verwachting niet zal groeien (bevriezing verpleeghuiscapaciteit⁴), zal een groot deel van de woonzorgbehoefte voor ouderen buiten de instellingen en binnen de reguliere woningvoorraad ingevuld moeten worden. Er wordt ingezet op langer thuis wonen, echter thuis hoeft hierbij niet de huidige woning te betekenen. Dit kan ook verhuizen naar een meer passende woning betekenen.

Om een inschatting te maken van het aantal benodigde woningen voor ouderen tot 2041 is in de woonzorganalyse gekeken naar de ontwikkeling van het aantal 65-plus huishoudens (Primos), de huidige woonsituatie van ouderen (WoOn2021), de verhuisbereidheid van deze ouderen (WoON2021), de woonvoorkeuren van deze ouderen (WoON2021), het aanbod in de bestaande woningvoorraad (LMW) en de ontwikkeling van de zorgbehoefte (CBS).

⁴ open.overheid.nl/documenten

Regionaal gaat het om een opgave van 5.820 woningen voor ouderen. Deze woningen zijn onderverdeeld in nultreden woningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen. Een definitie van deze verschillende vormen geven we in bijlage 2 (we sluiten hierbij aan bij de definities die door het Rijk en de Provincie worden gehanteerd). Voor onze gemeente is de schatting dat er ruim 1600 woningen, waarvan ca. 1000 nultreden woningen, ruim 500 geclusterde en ruim 100 zorggeschikte woningen nodig zijn. Een groot deel van de vraag kan worden opgevangen door in de bestaande woningvoorraad woningen aan te passen. Hier zetten we dan ook met name op in. Wij als gemeente hebben de **taak** om samen met netwerkpartners ervoor te zorgen dat er voor de doelgroep ouderen genoeg woonaanbod is, wat past bij de behoeften van deze ouderen.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat de woningen die toegevoegd worden niet alleen woningen specifiek voor ouderen zijn, maar ook voor andere doelgroepen. De piek van de vergrijzing zal over een jaar of 15 zijn bereikt. Het aantal ouderen stabiliseert en zal naar verwachting op termijn afnemen. In ons woningmarktbeleid moeten we hier rekening mee houden.

Op het moment van schrijven is niet bekend hoeveel van de huidige woningvoorraad al in bovengenoemde categorieën valt. Ook is niet bekend welk deel van de woningvoorraad zodanig aangepast kan worden dat deze voldoet aan de voorwaarde van deze categorieën. Het ontbreekt aan een goede en betrouwbare nulmeting⁵. We staan hierbij voor de **opgave** om samen met ketenpartners in beeld te brengen wat er al is en wat er dan nog mist. Dit geldt ook voor het in beeld brengen van de groeiende vraag

⁵ In de woonzorganalyse is een inschatting van op basis van o.a. de WoON. Daarin hebben huishoudens (naar doelgroepen) kenmerken over hun huidige woning opgegeven. Dat betreft dus een inschatting van dit deel van de voorraad. Meer is niet mogelijk op dit moment.

1

2

3

4

5

naar woonvormen voor deze ouderen. Doordat niet bekend is hoe het nu staat met de woningvoorraad is het lastig te zeggen hoe groot de daadwerkelijke opgave in het bouwen en ombouwen van woningen.

In 2025 wordt provinciaal een nieuw woningmarktonderzoek gedaan. De uitkomsten hiervan en de input van de ketenpartners zullen verwerkt worden in het nieuwe programma wonen. Om in te spelen op de toenemende “vergrijzing” van de inwoners van Oldambt, wordt bij het beoordelen van woningbouwinitiatieven veel aandacht besteed aan de geschiktheid van de woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Dit betekent dat veel woningen worden gebouwd die levensloopbestendig zijn.

Zienswijze netwerkpartners

De netwerkpartners zijn door middel van een vragenlijst en tijdens een werkconferentie gevraagd naar hun zienswijze op de opgaven voor ouderen. Zij gaven aan deze opgaven te herkennen en dat het gezamenlijke maatschappelijke belang van alle netwerkpartners en de gemeente voorop moet staan. Hiervoor is intensieve(re) samenwerking nodig. Ook is er specifiek aandacht gevraagd voor het al dan niet clusteren van woningen voor ouderen in kernen met relatief veel (woonzorg)voorzieningen. Tot slot zijn er verschillende bestaande initiatieven genoemd, waarmee de netwerkpartners bezig zijn om de opgaven aan te pakken. Deze voorbeelden komen aan bod in hoofdstuk 4.

2.3 Aandachtsgroepen

Naast de ouderen is het belangrijk om aandacht te besteden aan andere groepen woningzoekenden met een woon-, zorg- of ondersteuningsvraag. Zoals aangegeven, geldt dat er regionaal afspraken worden gemaakt over deze aandachtsgroepen. We gaan daarom in op zowel lokale als regionale aantallen. Voor een deel van deze urgente aandachtsgroepen is onbekend om welke aantallen het lokaal gaat, in dat geval zijn vaak regionale of provinciale aantallen beschikbaar. Zoals aangegeven, geldt dat de cijfers gebaseerd zijn op bestaande registraties, bijvoorbeeld van het CBS en gegevens van de centrumgemeente. In het bijzonder voor de groepen uitstroom MO, uitstroom BW, uitstroom Wlz, uitstroom forensische zorg en uitstroom Jeugdzorg geldt dat deze aantallen gaandeweg geüpdatet worden in de provinciale monitor, wanneer meer zicht is op daadwerkelijke aantallen.

Voor de gegeven aantallen geldt dat het gaat om mensen die voornamelijk een woning zoeken in de sociale huursector, wat betekent dat de aantallen min of meer overeenkomen met het jaarlijks aantal benodigde sociale huurwoningen voor deze groepen. Er ligt een belangrijke **opgave** in het beschikbaar stellen van voldoende passende (sociale huur)woningen. Echter, hierbij moet de nuancering gemaakt worden dat er ook mensen zijn die niet doorstromen naar een reguliere woning. In tabel 3 staan de aantallen op regionaal en lokaal niveau die uit de analyse van 2022/2023 voortkomen en op onderdelen inmiddels gedateerd zijn.

Naast de opgave in het beschikbaar stellen van voldoende passende woningen voor de aandachtsgroepen, vraagt (een deel van) deze groep ook om een zachte landing en zorg- en ondersteuning bij het (weer) zelfstandig wonen. Dit vraagt gezamenlijke inzet van de gemeente en haar

partners in leefbaarheidsaspecten en kwaliteit van de woningen en woonomgeving.

Tabel 3. Aandachtsgroepen aantallen o.b.v. analyse STEC Groep

Aandachtsgroepen	Regionaal		Oldambt	
	2024	2041	2024	2041
Woningzoekende mantelzorgontvangers- en verleners	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Uitstroom Wlz	25	25	10	10
Uitstroom Beschermd Wonen	75	60	25	15
Uitstroom Jeugdzorg	35 (provinciaal)	35 (provinciaal)	Onbekend	Onbekend
Uitstroom forensische zorg	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Uitstroom MO	Marginaal	Marginaal	Marginaal	Marginaal
Uitstroom detentie	Marginaal	Marginaal	Marginaal	Marginaal
Stoppende sekswerkers	Marginaal	Marginaal	Marginaal	Marginaal

Naast de bestaande aandachtsgroepen verdient de groep dak- en thuislozen specifieke aandacht. Hoewel er steeds beter zicht komt op de omvang en samenstelling van deze groep, zijn de beschikbare cijfers nog ontoereikend voor volledig onderbouwd beleid. De woonzorgvisie erkent dat de feitelijke woonbehoefte groter is dan de beschikbare data momenteel aangeven. Daarom wordt ingezet op het systematisch betrekken van gegevens over inwoners die zich melden met bijvoorbeeld een dakloosheidsvraagstuk, een briefadres aanvragen of verblijven in informele netwerken of vakantieparken.

De uitstroom van wettelijk urgenten uit de maatschappelijke opvang is marginaal in vergelijking met het aantal woningzoekenden binnen de gemeente dat niet over stabiele huisvesting beschikt.

Deelname van de Groninger gemeenten aan de ETHOS (European Typology of Homelessness and Housing Exclusion) teldag 2026 zal zorgen voor verdere verrijking van de data. Niettemin is het van belang de gegevens die nu al beschikbaar zijn te interpreteren en te betrekken.

Zo zien we dat met name ‘economisch daklozen’, feitelijk grotendeels zelfredzame woningzoekenden, groter is dan tot nu toe uit data naar voren komt. Economische dakloosheid is een vaker gehoord verschijnsel in Nederland. Economische dak- en thuislozen zijn mensen die vanwege financiële problemen en/of het voorvallen van levensgebeurtenissen (bijvoorbeeld baanverlies, faillissement, scheiding) niet meer zelfstandig kunnen voorzien in huisvesting.

Bij deze groep is geen sprake van psychiatrische en/of verslavingsproblematiek en is lichte ondersteuning voldoende voor het vinden van een nieuw perspectief (huisvesting en/of werk). Momenteel wordt gewerkt aan een voorstel voor een tussenarrangement voor de zelfredzame economische daklozen in tijdelijke flexibele woonruimte die in elke gemeente gerealiseerd zou moeten worden. Dit om de reguliere Maatschappelijke Opvang (MO) die vol zit te ontlasten, waardoor kwetsbare MO-cliënten niet kunnen worden geplaatst. Hierover is nog geen besluit genomen.

Om dakloosheid te voorkomen en uitstroom uit opvangvoorzieningen succesvol te laten verlopen, is het essentieel om in te zetten op preventieve maatregelen en tijdige signalering. Dit betekent intensieve

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

samenwerking met woningcorporaties om voldoende doorstroommogelijkheden te creëren naar reguliere huisvesting.

Ook is bekend dat een toenemend aantal jongeren langer thuis blijft wonen wegens gebrek aan mogelijkheden voor zelfstandige huisvesting. Dit zijn jongeren die, over het algemeen, geen ondersteuningsvraag hebben maar klaar zijn om 'uit huis te gaan'. Voor zowel de jongeren als de gemeente zelf is het van belang zicht te krijgen op deze aantallen.

Zienswijze netwerkpartners

De netwerkpartners zijn door middel van een vragenlijst en tijdens een werkconferentie gevraagd naar hun zienswijze op de opgaven voor aandachtsgroepen.

Zij herkennen deze opgave en benadrukken hierbij dat de aandachtsgroepen net zoveel aandacht verdienen als ouderen. Huisvesting en zorg van aandachtsgroepen vraagt volgens hen om nog intensievere samenwerking tussen netwerkpartners en gemeenten. Hierbij geven netwerkpartners aan dat in de ene gemeente sommige aandachtsgroepen beter passen dan in een andere gemeente, gezien de ligging en de voorzieningen in deze gemeenten. Dit is in de huidige situatie ook al het geval. Hier moet naar de toekomst toe naar gekeken worden, waarbij heldere afspraken worden gemaakt. Bij relatief kleine aantallen is het voor de hand liggend om te kijken naar clustering in bepaalde gemeenten, maar gemeenten moeten ook lokaal kijken naar de mogelijkheden om bepaalde aandachtsgroepen op te vangen.

Niet alleen de aantallen maken dat wij voor woonzorgopgaven staan. Ook gemeentelijke kenmerken zijn van invloed om te komen tot passende huisvesting en zorg- en ondersteuning voor ouderen en aandachts-

groepen. In de volgende paragraaf gaan we in op deze gemeentelijke kenmerken.

Verschillende netwerkpartners, inwonersvertegenwoordigers en gemeenteraden hebben aandacht gevraagd voor de specifieke huisvestingsopgave voor jongeren die gebruik maken van Jeugdzorg. De opgave is groot en de uitstroomcijfers worden door verschillende zorgaanbieders niet altijd herkend. In de praktijk wordt deze opgave als groter gesteld. Hoewel we in deze woonzorgvisie vooral praten over aandachtsgroepen, ook als we het over deze doelgroep hebben, heeft ook de huisvestingsopgave van jongeren die gebruik maken van Jeugdzorg onze volle aandacht. Onze visie, de bijbehorende speerpunten en de uitvoeringsagenda op hoofdlijnen zijn er dan ook op gericht om ook voor deze doelgroep de maatregelen te nemen die nodig zijn om te zorgen voor voldoende passende huisvesting.

Bovenstaande geldt in zekere zin ook voor de andere doelgroepen die als (urgente) aandachtsgroep zijn genoemd, waarbij we ook de huisvestingsopgave voor mensen met een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking expliciet willen benoemen.

Reguliere bouwopgave

In het Programma Wonen Oldambt⁶ is opgenomen dat er over de periode 201 tot en met 2030 850 woningen moeten worden toegevoegd (dit aantal is exclusief Blauwestad). De te realiseren woningen voor ouderen (995) en de woningen voor urgente aandachtsgroepen (minimaal 30) (op basis van de woonzorganalyse van STEC) in de periode tot en met 2041 worden hierin meegenomen.

Hierbij merken we op dat deze 995 woningen voor 2041 een combinatie is van nieuwbouw én transformatie van bestaande bouw. De ambitie van de gemeente van 850 woningen voor 2030 betreft nieuwbouw of pandtransformatie/herstructurering. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan het transformeren van een voormalig winkelpand in een wooncomplex met 5 appartementen.

2.4 Gemeentelijke kenmerken

Elke gemeente heeft zo haar eigen kenmerkende opgaven. Deze opgaven zijn verschillend van aard. Onze gemeente kenmerkt zich door haar geografie, bevolkingsamenstelling, zorggebruik, (relatief veel goedkoop) vastgoed en voorzieningen.

Geografie

De gemeente Oldambt is gelegen aan de Noordoostelijke rand van de regio Oost-Groningen. De gemeente heeft een ronde geografische structuur met Winschoten (stedelijke kern) en Scheemda (centrumkern) naast vele kleine kernen⁷. Naast de stedelijke kern (Winschoten) en centrumkern (Scheemda) kent de gemeente Oldambt basisdorpen (Bad Nieuweschans, Beerta, Finsterwolde, Heiligerlee, Midwolda, Nieuwolda,

Oostwold, Westerlee en Blauwestad) en woondorpen (Drieborg, Ganzedijk/Hongerige Wolf, Nieuw Beerta, Nieuw Scheemda en 't Waar)⁴. Daarbij speelt in er de gemeente Oldambt ook een versterkingsopgave, met name in het noordwesten van de gemeente. Dit als gevolg van de aardbevingsproblematiek.

De meeste dorpen in de gemeente Oldambt liggen op relatief kleine afstand van kernen met voorzieningen, met uitzondering van dorpen zoals Nieuwolda, Drieborg en Nieuw-Beerta. Wat uitdagingen creëert op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

De afstand tussen dorpen heeft ook gevolgen voor de bereikbaarheid van voorzieningen. We hebben een **opgave** in het bereikbaar houden van diverse soorten voorzieningen voor de inwoners van de verschillende dorpen, ook aangezien de bevolking vergrijsd en meer beroep zal doen op zorg. Hierbij moet opgemerkt worden dat het naar de toekomst toe wellicht niet meer mogelijk is om in alle kernen bepaalde zorg te kunnen leveren.

Kenmerken van de bevolking

Oldambt kenmerkt zich door een sterke gemeenschapszin, waarbij burens en inwoners nauw met elkaar verbonden zijn en elkaar ondersteunen, ook bekend als Noaberschap (omzien naar elkaar). De intensiteit hiervan verschilt echter per gebied. Volgens de Leefbaarometer⁸ scoort de gemeente in 2020 een ruime voldoende, waarbij de fysieke omgeving de grootste positieve bijdrage levert en de voorzieningen een grote negatieve bijdrage levert. De gemeente kampt met een relatief lage sociaal-

1

2

3

4

5

⁶ Programma Wonen Oldambt 2021-2026

⁷ Programma Wonen Oldambt (2021)

⁸ leefbaarometer.nl/kaart/

economische status, gekenmerkt door beperkte werkgelegenheid en lagere inkomensniveaus (in vergelijking met provinciale en landelijke cijfers)⁹. Iets wat daarnaast de gehele provincie Groningen kenmerkt is de relatief hoge mate van eenzaamheid. We zien dat 49 à 52% van de volwassenen van 18 jaar en ouder eenzaamheid ervaren¹⁰ (peiljaar 2022).

Doordat inwoners erg gebonden zijn aan de eigen kern en weinig mogelijkheden hebben om te verhuizen en hier ook maar beperkt toe bereid zijn ligt er een belangrijke **opgave** om aan de ene kant inwoners die wel willen verhuizen, maar dit niet kunnen, te helpen en aan de andere kant inwoners die niet willen verhuizen, maar wel een zorg- of ondersteuningsvraag hebben, passend te bedienen.

Kenmerken van de woningmarkt

De woningvoorraad in de gemeente Oldambt kenmerkt zich door een relatief groot deel eengezinskoopwoningen, namelijk 61% van de totale woningvoorraad. Vergeleken met de Oost-Groningse gemeenten is er een (ietwat) laag gemiddeld aantal corporatiewoningen in de gemeente Oldambt, namelijk 26% (bandbreedte Oost-Groningen is 22%-31%)¹¹. Gezien het gegeven dat aandachtsgroepen qua inkomen en/of zorgvraag baat zouden kunnen hebben bij een woning in de sociale huur ligt hier mogelijk wel een **opgave** voor onze gemeente. Dit vraagt om nader onderzoek. Het met urgentie toewijzen van sociale huurwoningen aan aandachtsgroepen betekent dat er minder aanbod beschikbaar is voor regulier woningzoekenden.

Daarnaast is sprake van een lage verhuisbereidheid¹². Dit komt voort uit de sterke lokale binding en vertrouwdheid met de omgeving, waardoor de

bevolkingssamenstelling relatief stabiel blijft. Er verhuizen wel relatief veel (in vergelijking met de andere Groningse gemeenten) oudere huishoudens vanuit andere Groningse gemeenten naar Oldambt. Oldambt heeft een relatief aantrekkelijk woning- en of voorzieningenaanbod voor oudere huishoudens.

Daarnaast geldt dat, volgens een inschatting uit de woonzorganalyse, 53% van de bestaande woningvoorraad van de gemeente aanpasbaar is voor ouderen met mobiliteitsproblemen. Het grootste deel van deze aan te passen woningen bevindt zich in de koopsector.

Een groot deel van de toekomstige woningvoorraad staat er al. De kwaliteit van de bestaande woningvoorraad is daarom van groot belang. Vooral in Winschoten staan veel 'kwetsbare' woningen, met name eengezinswoningen uit de jaren '60 en '70. Deze kwetsbare woningen zijn voor een groot deel in particulier bezit¹⁴.

De kwalitatieve woningbehoefte in Oldambt landt met name in het appartementen-/nultredensegment. Aan reguliere grondgebonden koopwoningen bestaat op de korte termijn nog een uitbreidingsbehoefte. Door een verdere vergrijzing verwachten we echter dat deze markt zich op termijn zal ontspannen, doordat ouderen doorstromen en er grondgebonden koopwoningen vrijkomen. Het aanpassen van deze woningen aan de wensen van ouderen kan in een deel van de vraag naar nultredenwoningen voorzien. De huidige nieuwbouwplannen (voor alle woningzoekenden) overstijgen de verwachte woningbehoefte tot 2031, met name in landelijk gebied. Dit komt voornamelijk door de geplande

1

2

3

4

5

⁹ Koersdocument Sociaal Domein Oldambt (2023)

¹⁰ <https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/eenzaamheid>

¹¹ Woonzorganalyse Stec Groep (2024)

¹² Woningmarktonderzoek (2022)

woningen in Blauwestad.¹³² Uit het woningmarktonderzoek dat in 2025 wordt gedaan zal blijken in hoeverre deze verwachting nog steeds geldt. Volgens de meest recente bevolkingsprognoses is te verwachten dat het aantal inwoners en huishoudens in Oldambt naar verwachting tot 2050 zal toenemen.

Kenmerken van de voorzieningen

De woningen in onze gemeente liggen relatief vaak in een beneden gemiddelde woonomgeving¹⁴. Dit betekent dat er relatief weinig voorzieningen zich in de directe nabijheid van deze woningen bevinden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende voorzieningen: apotheek, huisarts, fysiotherapeut en buurthuis. Hierin is van belang te benoemen dat in de twee grote kernen, Winschoten en Scheemda relatief veel voorzieningen zijn en in de vele kleinere kernen weinig tot geen voorzieningen zijn. We zien echter al jaren dat het voorzieningenaanbod minder wordt. Deze trend gaat zeer waarschijnlijk ook niet veranderen. Alle voorzieningen behouden, ook in de kleine kernen, is dan ook iets wat niet langer mogelijk is. Door de grote buitengebieden van de gemeente zien we dat vervoersvoorzieningen en de zelf- en samenredzaamheid op het gebied van mobiliteit een belangrijk aandachtspunt is voor de bereikbaarheid van de voorzieningen. In bepaalde gevallen kan het dan ook noodzakelijk zijn dat een inwoner van de gemeente dient te verhuizen om gebruik te kunnen blijven maken van bepaalde voorzieningen. De gemeente zal zich inspannen om op bepaalde plekken te zorgen voor een voorzieningenniveau op basis van geschiktheid. De vierdeling van geografie in Oldambt (de grotere kernen Winschoten en Scheemda) en nabij liggende kleine dorpen en de landelijkheid met de kleinere dorpen verder weg, samen met de beperkte nabijheid van

voorzieningen in veel gebieden binnen de gemeente en beperkte mobiliteit, vraagt om een doordachte aanpak van woningbouw en een aanpak met betrekking tot het faciliteren van bereikbaarheid bijvoorbeeld per auto, en de fiets. De afnemende beschikbaarheid van het Openbaar Vervoer, zeker in de kleine kernen/dorpen maakt dat er bewust ingezet is op het vergroten van de digitale bereikbaarheid (glasvezel) in Oldambt.

2.5 Opgaven samengevat

De trends, ontwikkelingen en gemeentelijke kenmerken zorgen voor opgaven nu en richting de toekomst. De zorg van de toekomst ziet er anders uit dan in het verleden, ook in onze gemeente. Er is aan de ene kant sprake van een personeelstekort in de zorg en aan de andere kant blijven ouderen (soms noodgedwongen) langer thuis wonen. Daarnaast zijn er in absolute aantallen steeds meer ouderen en neemt daardoor ook de zorgvraag toe. Voor ouderen betekent dit dat zij eerder en mogelijk ook anders na moeten denken over hoe zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en hoe dit ook op een veilige manier kan. Dit vraagt ook wat van de informele zorg rondom ouderen, zoals mantelzorg.

Uit onderzoek blijkt dat ouderen een lage bereidheid om te verhuizen hebben. Hier ligt een opgave voor ons om ouderen bewust te maken van het feit dat ze na moeten denken over de toekomst en dat ook zij een verantwoordelijkheid hebben in het tijdig aanpassen van hun (koop)woning.

Door de personeelskrapte is het voor zorgpartijen in de gemeente een opgave om de zorg- en ondersteuning aan ouderen en aandachtsgroepen beschikbaar te houden. Er moet hierdoor een groter beroep worden gedaan op de gemeenschappen binnen de gemeente Oldambt. Ook om

1

2

3

4

5

¹³ Woonzorganalyse Stec Groep (2024)

aandachtsgroepen goed te kunnen laten landen in de wijk moeten gemeenschappen behouden en versterkt worden. Deze opgave ligt voor aandachtsgroepen niet alleen op de uitstroom vanuit een instelling naar zelfstandig wonen, maar ook nadrukkelijk op het in de eerste plaats voorkomen dat deze inwoners, als gevolg van (verergering) van bepaalde problematiek in een instelling moeten worden opgenomen of dak- of thuisloos raken.

Er is benoemd dat intensieve samenwerking met woningcorporaties essentieel is voor preventieve maatregelen en tijdige signalering. Maar het gaat ook over op creatieve wijze zoeken naar oplossingen in bestaande bouw of flexibele huisvesting. Samenwerking met zorgaanbieders, opvanginstellingen, corporaties en mogelijk andere partners om te voorzien in tijdelijke én structurele woonoplossingen.

Het is belangrijk dat we ons daarnaast realiseren dat de uitdaging met name zit in het huisvesten van inwoners die om redenen als scheiding, baanverlies of andere economische redenen woningzoekend zijn en minder op zorg aangewezen zijn. Wanneer deze groep, al dan niet tijdelijk, snel gehuisvest kan worden, zal de vraag naar zorg beperkt blijven.

We hebben daarnaast een (forse) opgave in het realiseren van passende woonruimte voor ouderen. Het gaat hierbij specifiek om het creëren van voldoende nultreden-, geclusterde en zorggeschikte woningen. We moeten hiervoor een nulmeting bepalen en met ketenpartners kijken welke zorgvoorzieningen naar de toekomst toe nodig zijn. Daarnaast geldt dat er, in tegenstelling tot de verwachting, in onze gemeente minder corporatiewoningen in de sociale huur zijn in relatie tot het aantal inwoners die gezien hun inkomen een beroep doen op de sociale huur, zoals aandachtsgroepen. Het eigen woningbezit van huishoudens met een laag inkomen is relatief hoog. Het aantal woningen in nieuwbouwplannen

dat de verwachte woningbehoefte overstijgt in 2031 is positief nieuws, maar geen garantie voor de huisvesting van de grote groep ouderen die eraan komt ook na 2031 en het huisvesten van de andere aandachtsgroepen.

We hebben een opgave in het verbeteren van de beperkte nabijheid van voorzieningen. Daarnaast zien we een afname in de beschikbaarheid van openbaar vervoer en moeten we inzetten op het vergroten van de digitale bereikbaarheid via glasvezel om inwoners beter te ondersteunen.

De druk op de zorg in Oldambt vraagt ook om extra aandacht voor de voorzieningen in de buurt. Door de geografische spreiding is het bevorderen van sociale cohesie en het bestrijden van eenzaamheid van groot belang voor het welzijn van onze inwoners.

We kunnen concluderen dat de woonzorgopgaven voor ouderen en aandachtsgroepen groot zijn. Zorgpersoneel is schaars, er ligt druk op de woningmarkt en financiële middelen zijn beperkt. Op dezelfde manier doorgaan, zonder maatregelen is niet haalbaar.

Er is een integrale aanpak nodig. Een aanpak waarbij we inzetten op het vergroten van het bewustzijn van onze inwoners, oog hebben voor het elkaar in onze samenleving, werken aan een gedifferentieerd woonzorgaanbod en een passend, bereikbaar voorzieningenaanbod. In het volgende hoofdstuk werken we deze opgaven uit in onze visie en bijbehorende speerpunten voor beleid.

1

2

3

4

5

3. Speerpunten voor beleid

De woonzorgvisie heeft als doel om een beleidskader te bieden waarmee partijen (gemeente, organisaties die actief zijn op het gebied van wonen in relatie tot welzijn en zorg en inwoners) de komende jaren aan de slag gaan.

3.1 Regionale afspraken

De gemeenten in Oost-Groningen hebben een gezamenlijk vertrekpunt opgesteld, van waaruit de huisvestingopgave voor ouderen en aandachts-groepen wordt aangevlogen. Dit vertrekpunt is geordend naar 1) regionale vertaling vanuit landelijke verplichtingen; 2) aanvullende afspraken vanuit de regio; 3) proces dat hiervoor nodig is.

Regionale vertaling van de landelijke verplichtingen

1. De gemeenten in Oost-Groningen willen dat er voldoende en passende huisvesting en zorg is voor ouderen en aandachtsgroepen. Door de oplopende vergrijzing neemt de behoefte aan zorg de komende jaren flink toe. Daar komt bij dat zorg steeds vaker thuis geleverd moet worden. Daarom maken we deze Woonzorgvisie. De visie sluit vanzelfsprekend aan bij andere regionale beleidskeuzes uit programma's zoals: Nij Begun, Gezonde Groningers, Gezonde Zorg.
2. Elke gemeente levert een evenredige bijdrage aan het (doen) realiseren van voldoende woningen en zorg(vastgoed). Om dit complexe vraagstuk aan te pakken maken we in 2025 een uitvoeringsplan, zodat we vanaf 2026 gerichte maatregelen kunnen treffen. We maken het uitvoeringsplan samen met lokale woningcorporaties en organisaties van zorg en welzijn¹⁴.
3. De huidige woningvoorraad (zowel in aantallen als typologie) is niet toereikend om te voorzien in de benodigde huisvesting. Er moeten woningen worden bijgebouwd en bestaande woningen moeten soms worden aangepast. Iedere gemeente neemt hierin haar verantwoordelijkheid binnen de samenwerking van de Regionale Woondeal Oost-Groningen (door nieuwbouw, het beter benutten van bestaande

¹⁴ Eventuele keuzes in landelijk beleid als beperking van de investeringscapaciteit van corporaties en het volume van het nieuwbouwprogramma kan gevolgen hebben voor de realisatie van woningen.

bouw en/of door alternatieve huisvesting). In de woondeal staan afspraken (kwantitatief en kwalitatief) tussen gemeenten onderling en met de provincie, over hoe voldoende passende woonruimte te realiseren.

4. De gemeenten maken bestuurlijke afspraken over de zogenaamde Fair Share. Dit betreft de spreiding van wettelijke urgente aandachtsgroepen over de gemeenten in de provincie Groningen. Zie voor een nadere toelichting bijlage 2.
5. De gemeenten werken gezamenlijk aan een evenredige verdeling van de woonzorgopgave over de gemeenten. Dit gaat over ouderen en aandachtsgroepen. Zodat deze doelgroepen in de vijf gemeenten zo lang mogelijk kunnen blijven wonen en indien nodig de gewenste zorg en ondersteuning kunnen krijgen.

Aanvullende afspraken vanuit de regio

6. Het aanbod en de continuïteit van zorg (waaronder Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg) zien wij als een regionale opgave waarover samen met zorgorganisaties, zorgkantoor en zorgverzekeraars afspraken gemaakt moeten worden. De groeiende schaarste van personeel en middelen, verdergaande digitalisering en vergrijzing dwingen betrokken partijen tot het maken van goede afspraken en onderlinge samenwerking. Een belangrijk onderdeel hiervan is een spreidingsplan. Hiervoor maken we een regionaal afwegingskader voor initiatieven (dat volgt in het uitvoeringsplan). Waar kansen zich voordoen voor clustering van voorzieningen, worden die benut en gefaciliteerd.
7. In regionale afstemming zoeken we de balans tussen de particuliere verantwoordelijkheid, marktverantwoordelijkheid en gemeentelijke verantwoordelijkheid op het gebied van wonen en zorg.

8. We maken een regionale en provinciale overlegstructuur om de vele regionale en provinciale programma's rond wonen en zorg op elkaar te laten aansluiten. Daar wordt ook het uitvoeringsplan besproken en het beleid van regionale organisaties.
9. Er wordt een regionaal bestuurlijk overleg opgezet. De uitvoering van de woonzorgvisie en het uitvoeringsplan wordt hier besproken.

Proces dat hiervoor nodig is

10. We inventariseren in de regio op uniforme wijze het huidige kwantitatieve en kwalitatieve aanbod aan woonzorgvoorzieningen en de (mogelijkheden binnen de) reguliere woningvoorraad, daar waar het nultreden, geclusterde en zorggeschikte woningen betreft: de inventarisatie van de 0-situatie. In het uitvoeringsplan van deze woonzorgvisie werken we hiervoor een procesvoorstel uit.
11. We monitoren jaarlijks de voortgang van voorgenomen maatregelen. Ook spreken we af om in 2030 te evalueren of herijking van de lokale woonzorgvisies noodzakelijk is.
12. Als gemeenten vinden we het belangrijk dat de stakeholders in Oost-Groningen de ambities en doelstellingen van de gemeenten Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Westerwolde onderschrijven en zich hier naar vermogen voor inzetten.

In het lokale uitvoeringsplan werken we verder uit hoe dit wordt ingevuld, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor nut en noodzaak om bepaalde doelgroepen te spreiden of te clusteren.

3.2 Onze gemeentelijke visie

De gemeente Oldambt kenmerkt zich als een gemeente met stedelijke kern en een grote diversiteit aan verschillende dorpen en voorzieningenniveaus. De gemeente is opgedeeld in verschillende gebieden, namelijk het hart, noordelijke en oostelijke lint, kust en Dollardpolders en het landschap van zand en veen. We willen recht doen aan de cultuur, de mensen en het landschap. We willen staan voor al onze inwoners, die in Oldambt geboren en getogen zijn, en de inwoners die naar onze mooie gemeente verhuizen.

We willen er naar de toekomst voor zorgen dat er een blijvende binding en aantrekkingskracht is van inwoners in de verschillende gebieden. Hierbij streven we naar een situatie waarin iedereen die in Oldambt wil blijven wonen en komen wonen, die mogelijkheid heeft. We willen een inclusieve samenleving zijn waarin iedereen volwaardig meetelt. Dit geldt dus ook voor jongeren, ouderen en aandachtsgroepen. Hierbij hoort voldoende passende woonruimte en toegang tot voorzieningen en diensten om maximale maatschappelijke deelname mogelijk te maken. Hierbij houden we rekening met de unieke kenmerken van onze gemeente.

Daarnaast vinden we het belangrijk om op onderdelen constructief samen te werken met onze buurgemeenten. Om deze samenwerking te borgen vinden we het belangrijk om regionaal afspraken te maken.

3.3 Speerpunten voor lokaal beleid

Om te komen tot een lokaal uitvoeringsplan is het belangrijk om eerst concrete speerpunten voor beleid op te stellen. Deze speerpunten en de

daarbij behorende doelen werken we in deze paragraaf uit. Per speerpunt benoemen we hoe dit landt in het uitvoeringsplan.

Om de woonzorgopgave van ouderen en aandachtsgroepen aan te pakken, streven we ernaar om voldoende, passende woonruimte realiseren. Het realiseren van woonruimte is echter niet genoeg. Hiervoor is een integrale aanpak nodig.

We komen daarom tot vier speerpunten voor ons beleid:

1. Bewustwording
2. Noaberschap en zorgzame wijken
3. Gedifferentieerd woonzorgaanbod
4. Passend voorzieningenniveau

Speerpunt 1. Bewustwording

Ons doel is om de bewustwording van onze inwoners verder te vergroten, zodat zij nog beter weten wat het betekent om zo lang of snel mogelijk zelfstandig te wonen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Daarbij vertellen we het eerlijke verhaal, niet alles kan meer op de manier zoals het vroeger geregeld was.

Naast bewustwording onder inwoners hebben we ook als doel om organisaties bewust te laten worden dat er opgaven liggen voor verschillende doelgroepen, waarvoor organisaties samen aan de lat staan.

Voor onze ouderen betekent dit dat we hen willen stimuleren om vroegtijdig na te denken of ze in de huidige woning kunnen blijven wonen op het moment dat de zorg- of ondersteuningsvraag toeneemt. Het secundaire doel hierbij is dat onze inwoners na bewustwording ook hiernaar handelen, zoals door het aanpassen van woningen, versterken

1

2

3

4

5

van netwerken of indien nodig zelfs verhuizen. Vanuit de Wmo zijn er meerdere mogelijkheden tot hulp bij langer zelfstandig wonen. Als gemeente helpen we hen om hierop te anticiperen, door bijvoorbeeld inwoners te informeren over de mogelijkheden om tijdig hun woning aan te passen of door te ondersteunen met een verhuizing naar een beter passende woning. Deze ondersteuning kan zijn bij onbekendheid met (toekomstig) woningaanbod, onbekendheid met eigen financiële mogelijkheden, het ontbreken van een partner of netwerk bij het overzien en organiseren van iets ingrijpends als de verkoop en aankoop van een woning. Hiermee stimuleren we indirect ook de doorstroom op de bredere woningmarkt.

Daarnaast vinden we het belangrijk om vanuit preventie te kijken naar activiteiten die eraan bijdragen dat onze inwoners gezond(er) oud worden, waardoor de mogelijkheden om lang(er) zelfstandig te blijven wonen, worden vergroot.

Ook voor de verschillende aandachtsgroepen speelt preventie een belangrijke rol. Daarbij gaat het naast volwassenen, ook nadrukkelijk om onze jongeren met een zorg- of ondersteuningsvraag. Voor deze groepen vinden we het belangrijk om te voorkomen dat zij als gevolg van verergering of verzwaring van problematiek, tijdelijk in een instelling moeten verblijven. Stimuleren om zinvol bezig te zijn vinden we hier zeer van belang. Ook willen we ervoor zorgen dat inwoners die dak- of thuisloos dreigen te raken vroegtijdig worden geholpen.

Ook van organisaties!

Daarnaast willen we dat organisaties zich bewust worden van de gezamenlijke verantwoordelijkheid om met de opgaven om te gaan door hen te informeren en met hen te communiceren over de opgaven.

Voor in het uitvoeringsplan:

- We stimuleren een gezonde levensstijl aan de hand van maatschappelijke bewegingen als Positieve Gezondheid.
- We informeren organisaties over de opgaven die er zijn met betrekking tot ouderen en aandachtsgroepen met als doel om bewustwording te creëren onder de organisaties dat zij samen aan de lat staan om (samen met inwoners) de opgaven aan te pakken.
- We stimuleren inwoners om zinvol bezig te zijn, door hen te informeren over het aanbod aan dag- en welzijnsactiviteiten.

Speerpunt 2. Noaberschap en zorgzame wijken

De gemeente en alle betrokken netwerkpartijen moeten hier gezamenlijk in staan. Er is niet genoeg zorg om aan de vraag te voldoen. Dit heeft directe gevolgen voor de wijk waarin inwoners wonen en voor de keuzemogelijkheden met betrekking tot de toekomst.

Om de uitdagingen van een groeiend aantal kwetsbare inwoners, afnemende potentiële mantelzorgers en een krimpend aantal zorg-professionals aan te gaan, ligt een deel van de oplossing in het stimuleren van noaberschap en het creëren van zorgzame wijken.

Ons doel is om ervoor te zorgen dat we bestaande (steun)structuren uit het sociale netwerk van ouderen en aandachtsgroepen behouden en waar nodig versterken.

Een algemene trend die we zien is dat het individualisme in Nederland toeneemt. Mensen stellen zichzelf en eigen belangen eerder voorop. Dit

1

2

3

4

5

vraagt om extra inzet en moeite op het speerpunt Noaberschap en zorgzame wijken. Mensen moeten naar elkaar om gaan kijken en elkaar helpen. De gedachtegang moet gaan van 'ik' naar 'wij' en inwoners moeten hierin ondersteund worden. Het Noaberschap in Oldambt staat hoog in het vaandel, dit willen we zo houden. Toch geeft GGD onderzoek aan dat er nog veel eenzaamheid is en dat dit toeneemt¹⁵. Het behouden en (waar nodig) versterken van het noaberschap is van belang voor ouderen met een zorg- of ondersteuningsbehoefte en heeft ook positieve impact op andere doelgroepen voor een zachte landing in de wijk. We gaan informele steunstructuren, hun reikwijdte en doelgroep-oriëntatie inventariseren en consequent monitoren. We willen toewerken naar zoveel mogelijk zorgzame wijken en buurten. Een omgeving waarin inwoners, ongeacht leeftijd of zorgbehoefte, zich comfortabel en veilig voelen. Waar inwoners elkaar kennen, helpen en ondersteunen, omkijken naar elkaar en waar eenzaamheid wordt voorkomen. Waarbij we ook oog hebben voor de grenzen aan steunstructuren. We hebben ook specifiek aandacht voor het verlagen van de drempel voor deelname aan ontmoetingen.

Door in te zetten op de versterking van noaberschap bevorderen we niet alleen praktische hulp en informele hulp, maar creëren we ook emotionele steun en sociale interactie. Hiermee streven we ernaar de druk op zorg- en welzijnspartijen te verlichten en de veerkracht van de gemeenschap te versterken. En dat de zorg beschikbaar blijft voor hen die het echt nodig hebben. Zo bouwen we aan een inclusief en ondersteunend woon- en leefklimaat, waarin inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag kunnen rekenen op zowel informele als formele ondersteuning.

Gemeenschappen zijn echter ook zelf aan zet bij de realisatie van deze zorgzame wijken. Het bewustzijn onder inwoners over het nut en de noodzaak hiervan is essentieel, waarbij tevens een cultuurverandering vereist is. Om deze verandering mogelijk te maken, zijn randvoorwaarden cruciaal, zoals toegankelijke openbare ruimte, voldoende ontmoetingsplekken, en een doelgroep overstijgende samenwerking tussen informele en formele zorg.

Voor in het uitvoeringsplan:

- We enthousiasmeren inwoners om deel te nemen aan het creëren van toegankelijke ontmoetingsplekken in de wijken, waar zij elkaar kunnen ontmoeten en sociale activiteiten kunnen organiseren.
- We bieden trainingen en workshops aan voor inwoners om hun kennis en vaardigheden op het gebied van mantelzorg en sociale cohesie te vergroten, zodat zij beter voorbereid zijn om elkaar te ondersteunen.
- We gaan samen met inwoners en organisaties gebiedsgericht aan de slag met het behouden en versterken van noaberschap/zorgzame wijken.
- We gaan werken met een lokaal afgestemde wijk of kern typologie.
- We stimuleren sociale projecten, zoals buurtinitiatieven, vrijwilligerswerk, informele initiatieven en inloophuizen voor zinvolle dagbesteding voor thuiswonende dementerende ouderen, mantelzorg-ondersteuning en andere aandachtsgroepen.
- We verstevigen de samenwerking tussen partijen die informele of formele zorg en ondersteuning bieden.

¹⁵ <https://www.vzinfo.nl/eenzaamheid/regionaal/volwassenen>

¹⁶ <https://ggdgroningen.incijfers.nl/dashboard/dashboard/eenzaamheid>

- We zorgen voor betere nazorg en steunstructuren voor uitgestroomde, zelfstandig wonende aandachtsgroepen in onze gemeenten.
- We zetten in op initiatieven gericht op leefgemeenschappen met meerdere doelgroepen en betrekken hierbij de wijk en omgeving.
- We zoeken de verbinding met het programma Groninger Kracht.
- We ondersteunen en stimuleren vrijwilligers (initiatieven) en mantelzorgers.

Speerpunt 3. Gedifferentieerd woonzorgaanbod

Ons doel is om ervoor te zorgen dat we een gedifferentieerd en passend woonzorgaanbod realiseren voor ouderen en aandachtsgroepen, met daarbij ook specifieke aandacht voor jongeren met een zorgvraag.

Dit betekent dat we, rekening houdend met de huidige en toekomstige behoefte, voldoende passende woningen en woonvormen realiseren samen met netwerkpartners. Daarbij kijken we in de eerste plaats naar de mogelijkheden in de bestaande woningvoorraad. Daarnaast houden we bij onze nieuwbouwplannen nadrukkelijk rekening met de huisvestingsopgave voor ouderen en aandachtsgroepen. We zijn ons bewust dat slechts een deel van deze opgave gerealiseerd wordt in de (sociale)-huursector, we kijken daarom ook nadrukkelijk naar de (mogelijkheden in de) koopsector.

Naast voldoende, passende woningen in de reguliere woningvoorraad (huur en koop), hebben we oog voor de specifieke woonvormen voor de verschillende groepen. Het gaat hierbij ook nadrukkelijk om zogeheten

tussenvormen, woonvormen tussen thuis en een intramurale instelling, zoals bijvoorbeeld een verpleeghuis. We nodigen partijen uit om met passende, innovatieve plannen te komen, die aansluiten bij de lokale behoefte. Innovatieve initiatieven kunnen de randvoorwaarden vergemakkelijken om passende zorg of ondersteuning te bieden binnen betreffende woonvorm, zoals een ouderenflat met huisartsenpost, samenwonen van doelgroepen of innovatieve vormen ter voorkoming van dakloosheid, innovatieve vormen ter voorkoming van dakloosheid of andere onconventionele woonvormen. Daarbij vinden we het belangrijk dat er ook voldoende aandacht is voor dementievriendelijk bouwen¹⁷. De woningen willen we adaptief programmeren. We passen onze woningbouwprogrammering elke twee jaar aan, op basis van de wijze waarop de bevolking en woonbehoeften zich ontwikkelen.

We bouwen divers en flexibel aanbod, zodat er doorstroming is in de wijken en dorpen. We sturen op een divers aanbod aan seniorenwoningen dat aansluit bij de grote diversiteit van woonwensen onder ouderen: van appartementen in het centrum tot ruime gelijkvloerse woningen met een (kleine) tuin in de woonbuurten en lintdorpen.

Als gemeente staan we positief tegenover de ontwikkeling van nieuwe woningen en woonvormen, maar wel binnen de kaders van ons ruimtelijk beleid en woonbeleid. We willen dergelijke initiatieven faciliteren. Woonvormen waar jong en oud samenkomen worden gestimuleerd omdat ze bijdragen aan de ontmoeting en ook zorg voor elkaar, wat in onze vergrijzende gemeente van belang is. We willen woningbouwinitiatieven die in de samenleving ontstaan ondersteunen.

¹⁷ <https://www.alzheimer-nederland.nl/belangenbehartiging/standpunten/woonvormen-voor-mensen-met-dementie>

Uit de provinciale woonzorganalyse blijkt dat een groot deel van onze woningvoorraad in principe om te vormen is tot een nultredenwoning, maar is nu nog niet levensloopbestendig. Als gemeente willen we woningeigenaren ondersteunen om hun woning levensloopbestendig te maken bij het doorvoeren van aanpassingen, zoals het installeren van een traplift en het weghalen van drempels. Ons uitgangspunt is dat de woningeigenaar primair verantwoordelijk is voor het levensloopbestendig maken van de woning. De gemeente ondersteunt waar nodig om die eigen verantwoordelijkheid op te pakken.

Met de regiogemeenten maken we afspraken over de huidige spreiding en de toekomstige, gewenste spreiding van woonzorgvormen over de regio. Dit is met name van belang bij woonzorgvormen die een regionale of soms zelfs bovenregionale behoefte invullen.

De afspraken die we hierover maken integreren we in de Regionale Woondeal Oost-Groningen 2022-2023. Hiermee zorgen we ervoor dat er samenhang is met de bredere woonopgave in de regio.

Een gedifferentieerd woonzorgaanbod is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het fysieke en sociale domein binnen de ambtelijke organisaties. Deze onderlinge samenwerking moet ingegeven zijn vanuit integraliteit.

Voor in het uitvoeringsplan:

- We zorgen voor voldoende nultreden-, geclusterde en zorggeschikte woningen voor ouderen.

- We zorgen voor voldoende passende woningen voor de aandachtsgroepen en urgente groepen.
- We ondersteunen onze inwoners met maatregelen om (tijdig) hun woning aan te passen. We informeren onze inwoners over de mogelijkheden om (tijdig) te verhuizen naar een meer passende woning en ondersteunen hen met advies bij het daadwerkelijk verhuizen.
- We verbeteren de communicatie en informatieverstrekking richting onze inwoners met betrekking tot langer zelfstandig thuis wonen of vinden.
- We gaan de bestaande woningvoorraad beter benutten. Daartoe verbeteren we de mogelijkheden om bijvoorbeeld woningen levensloopbestendig te maken en woningsplitsing, woningdeling, hospitaerverhuur of erfdeling mogelijk te maken.
- We gaan het bestaande vastgoed van corporaties, zorgaanbieders en particulieren dat ingezet kan worden voor de huisvesting van ouderen en aandachtsgroepen beter benutten. Hiertoe behoort ook eventueel het tijdelijk benutten van locaties die op nominatie staan voor sloop en/of herbesteding. Mogelijkheden verkennen we gezamenlijk.
- We bieden meer ruimte voor het tijdelijk plaatsen van pre-mantelzorgwoningen.
- We beoordelen lokale plannen voor woonzorgvormen aan de hand van een afwegingskader.
- We ontwikkelen een regionaal spreidingsplan voor onze huidige en toekomstige woonzorgvoorzieningen.
- We versterken onze wijken en buurten waar leefbaarheid kwetsbaar is.

- We zetten in op het gericht toewijzen van nultreden, zorggeschikte en geclusterde woningen aan de doelgroepen waar deze voor zijn bedoeld.
- We zorgen voor een stevige verankering van het benodigde woonzorgaanbod in het lokale omgevingsplan.
- We ondersteunen burgerinitiatieven bij de aanvraag- en vergunningsprocedures voor woonzorgvormen

Speerpunt 4. Passend voorzieningenniveau

Ons doel is om ervoor te zorgen dat in onze kernen, zowel in de stedelijke kernen rondom Winschoten als in de buitengebieden, een basis voorzieningenniveau beschikbaar blijft, zodat inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Hierbij houden we rekening met de bestaande gebiedsindeling van de gemeente Oldambt¹⁸. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Het Hart: Winschoten, Eexta, Scheemda, Heiligerlee, Westerlee, Blauwestad, Midwolde, Oostwold, Finsterwolde en Beerta
- Het Noordelijke Lint: Nieuwolda, 't Waar en Nieuw Scheemda
- De Oostelijke Rand: Ganzendijk, Drieborg, Nieuw Beerta en Bad Nieuweschans
- Kust en Dollardpolders
- Landschap van Zand en Veen

Daarbij constateren we dat in veel delen van Oldambt zorg- en welzijnsvoorzieningen maar ook dagelijkse voorzieningen niet op loopafstand bereikbaar zijn. Dit zorgt voor de nodige uitdagingen voor inwoners met

een zorg- of ondersteuningsbehoefte. Welzijnsorganisaties en vrijwilligers krijgen hierbij mogelijk een grotere rol. Ook is het niet in alle situaties (meer) mogelijk om zorg- en ondersteuning aan huis te bieden. Dit hangt samen met de veelal grote reisafstanden, waardoor zorgaanbieders niet kunnen garanderen in niet planbare situatie tijdig aanwezig te zijn met het groeiende personeelstekort. Dit dwingt ons om keuzes te maken, niet alles kan overal. Hier moeten we eerlijk over zijn.

We hebben ook specifieke aandacht voor de rol en de positie van de huisarts als onderdeel van het benodigde voorzieningenaanbod. Verschillende huisartsen zitten met uitdagingen op het vlak van praktijkopvolging.

Welzijn speelt daarnaast een belangrijke rol in het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Het welzijnsaanbod in de gemeente levert een belangrijke bijdrage daar waar het gaat om psychosociale ondersteuning, participatie, preventie van eenzaamheid en empowerment. De aanwezigheid van welzijn maakt onderdeel uit van het basisvoorzieningenniveau.

Met name voor ouderen die niet in de nabijheid van zorg-, welzijns- en dagelijkse voorzieningen wonen zoeken we naar oplossingen. Bijvoorbeeld door slim samen te werken met zorgpartijen, plekken voor ontmoeting en sociale interactie te creëren, zorginitiatieven uit de samenleving te omarmen, zorgtechnologie in te zetten, 'woonzorgzones' te creëren of te versterken en mobiliteits- en vervoersoplossingen te vergroten. Daar waar dit regionaal wordt ingekocht, dient dit voorzieningenniveau ook regionaal te worden afgestemd.

1

2

3

4

5

¹⁸ Omgevingsvisie Oldambt

Tot slot vinden we het belangrijk, daar waar het voorzieningen betreft, om specifiek aandacht te hebben voor het voorzieningenniveau van de toenemende groep ouder wordende inwoners met dementie en hun mantelzorgers.

Voor in het uitvoeringsplan:

- We zorgen voor voldoende ontmoetingsplekken.
- We gaan werken met een lokaal afgestemde wijk of kerntypologie.
- We inventariseren de bestaande mobiliteits- en vervoersoplossingen voor onze inwoners en medewerkers en versterken deze waar nodig.
- We onderzoeken met de huisartsen en de SOG (binnen verpleeghuizen) hoe we kunnen zorgen voor een dekkend netwerk van huisartsen en SOG's over de kernen en intramurale verpleegzorgplekken.
- We maken afspraken met zorgaanbieders, de zorgverzekeraar en het zorgkantoor over mogelijkheden- en onmogelijkheden om in de verschillende kernen planbare- en niet planbare zorg te leveren.
- We stimuleren de inzet en het gebruik van zorgtechnologie.
- Lokaal hanteren we het regionale spreidingsplan en afwegingskader ter bepaling van (planologische) medewerking aan nieuwe vestigingen en uitbreiding van bestaande zorg- en woonzorgvoorzieningen.

4. Van beleid naar uitvoering

Deze woonzorgvisie biedt het kader van waaruit we samen met onze inwoners en partners aan de slag gaan.

In het vorige hoofdstuk beschreven we onze visie, de speerpunten van ons beleid en de daar bijbehorende doelen. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we met deze doelen aan de slag gaan. Dit werken we uit in een uitvoeringsplan op hoofdlijnen.

4.1 Wat doen we al?

In lijn met de gekozen speerpunten zijn diverse initiatieven en programma's in gang gezet. Hieronder volgt een toelichting per thema.

Bewustwording

We hebben de sociale basis voor de dienstverlening aan volwassenen in kaart gebracht, met als uitgangspunt de tien meest voorkomende hulpvragen. Daarnaast is het project Welzijn op Recept gestart. Dit is gekoppeld aan de praktijkondersteuners jeugd en GGZ binnen huisartsenpraktijken, waardoor vroegtijdige signalering en passende ondersteuning laagdrempeliger wordt.

Noaberschap en zorgzame wijken

Welzijn krijgt steeds meer een gebiedsgerichte invulling, passend bij de behoefte van bewoners en de kenmerken van de wijk. Er wordt gewerkt aan het opzetten van leefgemeenschappen waarin meerdere doelgroepen samenleven. Ook wordt ingezet op het creëren van wijkvertrekken en het stimuleren van activiteiten op het gebied van groen, spel en sport. Daarnaast worden opruimdagen en buurtactiviteiten georganiseerd in samenwerking met de gemeente, welzijnsorganisaties en woningcorporaties.

Gedifferentieerd woonzorgaanbod

Om beter aan te sluiten bij de uiteenlopende woon- en ondersteuningsbehoeften is een nieuwe participatieraad gestart. Samen met deze raad geven we vorm aan de manier waarop inwoners worden betrokken bij de ontwikkeling van nieuw woonzorgaanbod.

1

2

3

4

5

CONCEPT

Passend voorzieningenniveau

Er wordt actief samengewerkt met strategische partners, waaronder Oosterlengte, SWO, onderwijsinstellingen en huisartsen, om tot een sluitend geheel van voorzieningen te komen. Voor jongeren is het traject Wonen Leren Werken opgezet, gericht op beschermd wonen met perspectief op zelfstandigheid. Ook verkennen we de mogelijkheden om in verschillende gebieden stevige ontmoetingsplekken te realiseren binnen bestaande voorzieningen, gekoppeld aan het uitvoeringsplan SPUK-GALA. Daarnaast wordt de samenwerking met vrijwilligersorganisaties structureel uitgebouwd, zodat zij een stabiele plek in het netwerk behouden.

4.2 Uitvoeringsplan per speerpunt

In hoofdstuk 3 zijn de regionale afspraken beschreven die een strategisch kader vormen voor uitwerking van onze regionaal afgestemde lokale woonzorgvisies. Rekening houdend met de regionale afspraken zijn speerpunten voor lokaal beleid geformuleerd. Per speerpunt is een doel geformuleerd. Het gaat daarbij om de volgende doelen:

Speerpunt	Doel
Bewustwording	Ons doel is om inwoners beter te informeren over wat zelfstandig wonen inhoudt en om organisaties bewust te maken van hun rol in het ondersteunen van diverse doelgroepen.
Noaberschap en zorgzame wijken	Ons doel is om ervoor te zorgen dat we bestaande (steun)structuren uit het sociale netwerk van ouderen en aandachtsgroepen behouden en waar nodig versterken.

Speerpunt	Doel
Gedifferentieerd woonzorgaanbod	Ons doel is om ervoor te zorgen dat we een gedifferentieerd en passend woonzorgaanbod realiseren voor ouderen en aandachtsgroepen.
Passend voorzieningenniveau	Ons doel is om ervoor te zorgen dat in onze kernen, zowel in de stedelijke kernen als in de buitengebieden, een basis voorzieningenniveau beschikbaar blijft, zodat inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

Om gestructureerd te werken aan deze doelen wordt er een uitvoeringsplan opgesteld. Op de volgende pagina's zijn per doel de contouren van dit plan uitgeschreven. We noemen dit het uitvoeringsplan op hoofdlijnen.

Hierbij zijn verschillende resultaten benoemd (*wat gaan we doen?*), welke acties daarbij horen (*hoe gaan we dat doen?*) en op welk niveau de acties betrekking hebben (*regionaal en/of lokaal?*).

Hoewel dit plan vooral lokaal invulling moet krijgen, zijn er verschillende resultaten opgesteld, waarvoor, veelal als eerste stap, regionale afstemming of uitwerking nodig is. In veel gevallen zal de verdere uitwerking vervolgens lokaal plaats moeten vinden.

In hoofdstuk 5 gaan we verder in op de vervolgstappen die we nemen om het uitvoeringsplan op hoofdlijnen, na vaststelling van de woonzorgvisie, te concretiseren.

1

2

3

4

5

1. Bewustwording

#	Resultaat <i>wat gaan we doen?</i>	Actie <i>hoe gaan we dat doen?</i>	Niveau <i>lokaal of regionaal</i>
A1	Stimuleren van een gezonde levensstijl	Verbinden van bestaande programma's en lokale plannen	Lokaal en regionaal
A2	Verbeteren van communicatie en informatieverstrekking m.b.t. langer zelfstandig thuis wonen of thuis vinden	Regionaal plan maken en lokale verbeteringen in kaart brengen	Lokaal en regionaal
A3	Informereren over en ondersteunen bij verhuizingen	In kaart brengen van lokale mogelijkheden en plan maken	Lokaal en regionaal
A4	Informereren van organisaties over opgaven	Regionaal plan maken en lokale verbeteringen in kaart brengen	Lokaal en regionaal
A5	Stimuleren van zinvolle dagbesteding	In kaart brengen van huidig aanbod, ontbrekend aanbod realiseren en onder de aandacht brengen	Niveau Lokaal

2. Noaberschap (informele zorg) en zorgzame (formele zorg) wijken

#	Resultaat <i>wat gaan we doen?</i>	Actie <i>hoe gaan we dat doen?</i>	Niveau <i>lokaal of regionaal</i>
B1	Behouden en versterken van noaberschap en zorgzame wijken	Gebiedsplan maken en stimuleren van gezonde fysieke leefomgeving	Lokaal en regionaal
B2	Werken met een lokaal afgestemde wijk of kern typologie	Lokale analyse maken en plan opstellen	Lokaal
B3	Stimuleren van sociale projecten	Overzicht maken van sociale projecten en plan opstellen	Lokaal en regionaal
B4	Verstevigen van samenwerking tussen partijen	Inventariseren en monitoren van steunstructuren	Lokaal en regionaal
B5	Betere nazorg en steunstructuren voor aandachtsgroepen	In kaart brengen huidige nazorg en steunstructuren en plan maken	Lokaal en regionaal
B6	Initiatieven voor leefgemeenschappen met meerdere doelgroepen	In kaart brengen bestaande initiatieven en plan maken	Lokaal en regionaal
B7	Verbinding met programma Groninger Kracht	In kaart brengen en verbinden met activiteiten	Lokaal en regionaal
B8	Ondersteunen en stimuleren van vrijwilligers(initiatieven) en mantelzorgers	In kaart brengen bestaande ondersteunings- en stimuleringsvormen	Lokaal

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

3. Gedifferentieerd woonzorgaanbod

#	Resultaat <i>wat gaan we doen?</i>	Actie <i>hoe gaan we dat doen?</i>	Niveau <i>lokaal of regionaal</i>
C1	Voldoende nultreden, geclusterde en zorggeschikte woningen voor ouderen	Kwantitatieve en kwalitatieve behoefte lokaal beter in beeld brengen	Lokaal en regionaal
C2	Voldoende passende woningen voor aandachtsgroepen en urgente groepen	Gemeenten en corporaties maken regionale afspraken over fairshare	Lokaal en regionaal
C3	Bestaande woningvoorraad beter benutten	Bestaande mogelijkheden beter in beeld brengen	Lokaal en regionaal
C4	Bestaand vastgoed van corporaties, zorgaanbieders en particulieren beter benutten	Actueel en volledig beeld van huidig vastgoed maken	Lokaal en regionaal
C5	Meer ruimte voor tijdelijk plaatsen van pre-mantelzorgwoningen	Beleid ontwikkelen voor tijdelijk plaatsen van pre-mantelzorgwoningen	Lokaal en regionaal
C6	Ondersteunen bij woningaanpassingen	In kaart brengen van maatregelen en ontwikkelen van een beslisboom	Lokaal en regionaal
C7	Lokale plannen voor woonzorgvormen beoordelen met afwegingskader	Afwegingskader ontwikkelen	Lokaal en regionaal
C8	Regionaal spreidingsplan voor huidige en toekomstige woonzorgvoorzieningen ontwikkelen	Huidig aanbod in beeld brengen	Lokaal en regionaal
C9	Versterken van wijken en buurten waar leefbaarheid kwetsbaar is	Beleid ontwikkelen om leefbaarheid te waarborgen	Lokaal
C10	Gericht toewijzen van nultreden, zorggeschikte en geclusterde woningen aan doelgroepen	Afspraken maken over toewijzing van genoemde woningen	Lokaal en regionaal
C11	Stevige verankering van woonzorgaanbod in lokaal omgevingsplan	Afspraken integreren in lokaal omgevingsplan	Lokaal
C12	Burgerinitiatieven ondersteunen bij aanvraag- en vergunningsprocedures voor woonzorgvormen	Verbeteringen in bestaande procedures in beeld brengen en burgerinitiatieven ondersteunen	Lokaal

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4. Passend voorzieningenniveau

#	Resultaat <i>wat gaan we doen?</i>	Actie <i>hoe gaan we dat doen?</i>	Niveau <i>lokaal of regionaal</i>
D1	Voldoende ontmoetingsplekken	Gebiedsgericht plan maken met partijen	Lokaal
D2	Lokaal afgestemde wijk of kern typologie	Lokale analyse van wijken en kernen en plan maken	Lokaal
D3	Inventariseren mobiliteits- en vervoersoplossingen	Reisbewegingen in kaart brengen en alternatieven inventariseren	Regionaal
D4	Stimuleren van beschikbaarheid en bereikbaarheid van huisartsen en SOG's	Verbindingen leggen met bestaande ontwikkelingen	Lokaal en regionaal
D5	Afspraken over planbare en niet planbare zorg	Plan van aanpak maken met zorgaanbieders, zorgverzekeraar en zorgkantoor	Regionaal
D6	Inzet en gebruik van zorgtechnologie stimuleren	Rol van gemeenten onderzoeken en vormen van zorgtechnologie in beeld brengen	Regionaal
D7	Regionaal spreidingsplan en afwegingskader hanteren	-	Regionaal

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

5. Aan de slag!

Deze visie en het uitvoeringsplan op hoofdlijnen bieden handvatten van waaruit de gemeente, samen met de andere gemeenten in Oost-Groningen, haar inwoners en haar maatschappelijk partners aan de slag gaat om ook voor kwetsbare inwoners een veilig, gezond en aantrekkelijk woonleefklimaat te realiseren.

5.1 Van visie naar uitvoering

Het formuleren van deze visie is cruciaal, maar het echte werk begint pas daarna: het ontwikkelen van een effectieve uitvoeringsagenda en ervoor zorgen dat deze ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Een goede afstemming binnen elke gemeente en binnen de regio is essentieel voor het behalen van succes.

Om resultaat te behalen, is de inzet van iedereen vereist. De gemeente kan dit niet alleen, maar vervult wel een regierol. De gemeente neemt daarom het initiatief om samen te werken met professionele organisaties en informele netwerken en initiatieven. Hun inzet, moed en betrokkenheid zijn onmisbare voorwaarden voor het realiseren van resultaten.

Wij willen ons als gemeente committeren:

- Door soms te kiezen voor een oplossing die wellicht niet onze eerste voorkeur heeft, maar die we in het belang van samenwerking kunnen ondersteunen (instemming, geen consensus);
- Door de gemeentelijke organisatie zo te structureren en te bemensen dat we daadwerkelijk de regie kunnen voeren;
- Door jaarlijks te rapporteren over de behaalde resultaten, waar knelpunten zich bevinden en welke oplossingsrichtingen mogelijk of onmogelijk zijn.

DEFINITIEF

5.2 Gemeentelijke organisatie

De uitvoering van deze Woonzorgvisie vraagt om heldere positionering van taken en verantwoordelijkheden binnen de gemeentelijke organisatie. Veel thema's uit deze visie waren eerder al op verschillende plekken in beeld, maar vaak versnipperd en zonder onderlinge samenhang. De visie vraagt nu om een meer integrale aanpak en betere afstemming tussen domeinen. Om deze samenhang en voortgang te kunnen waarborgen, is het nodig om binnen de organisatie capaciteit vrij te maken voor de coördinatie van de uitvoeringsagenda. Dit vraagt om een gebalanceerde inzet van zowel het fysieke als het sociale domein, zodat de uitvoering stevig en samenhangend wordt georganiseerd.

5.3 Bestuurlijke governance in Oost-Groningen

De gemeenten in Oost-Groningen zijn bezig met het ontwikkelen van een geschikte governance structuur voor de verschillende programma's die gemeenten overstijgen. Het is gewenst dat ook wonen, zorg en welzijn hierin een plek krijgt.

Daarnaast is het van belang dat er een bestuurlijke woonzorgtafel wordt opgericht in Oost Groningen, waar vertegenwoordigers van gemeenten, Zorgkantoor, woningcorporaties en zorg- en welzijnsinstellingen elkaar ontmoeten. Aan deze tafel kunnen de partijen elkaar informeren over relevante ontwikkelingen die van belang zijn voor passende huisvesting en bijbehorende zorg voor ouderen en aandachtsgroepen. Tegelijkertijd kan vanuit deze integraliteit gewerkt worden aan een samenhangend woonaanbod in Oost Groningen waarbij ook de benodigde zorg kan worden geleverd.

De onderwerpen op deze tafel zijn onder andere:

- een regionaal afwegingskader voor de verdeling van voorzieningen voor Woonzorg in de regio;
- het identificeren en aanpakken van knelpunten in de uitvoeringsagenda('s);
- het onderhouden van gezamenlijke en constructieve netwerken rondom wonen en zorg.

Naast deze bestuurlijke woonzorgtafel wordt een beleidsmatige woonzorgtafel ingericht die als doel heeft de agenda, en daarbij behorende voorbereiding, voor de bestuurlijke woonzorgtafel te organiseren. Deze beleidsmatige woonzorgtafel wordt bezet door zowel beleidsadviseurs van het fysiek als het sociaal domein. De regionale coördinatie wordt neergelegd bij een onafhankelijke procesmanager.

5.4 Nadere uitwerking van het uitvoeringsplan op hoofdlijnen

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van de woonzorgvisie is het nodig dat binnen de organisatie van Oldambt capaciteit wordt vrijgemaakt. Dit is essentieel om de in de visie benoemde prioriteiten te concretiseren en te zorgen voor samenhang tussen lokale en regionale opgaven. Ook is afstemming nodig met andere beleidsvelden zoals wonen, ruimtelijke ordening, sociaal domein, participatie, mobiliteit en onderwijs. Deze coördinatie vraagt om een structurele, gebalanceerde inzet van zowel het fysieke als het sociale domein. Daarbij gaat de coördinatie ook over in hoeverre het huidige aanpalende beleid ondersteunend is aan het uitvoeringsplan, of dat elementen gewijzigd dienen te worden in dit beleid.

DEFINITIEF

5.5 Verbinden uitvoeringsplan aan de omgevingsvisie & Wvrv

De omgevingsvisie heeft invloed op de Woonzorgvisie, en andersom. Bovendien is het essentieel om rekening te houden met de gedetailleerde uitwerking van het wetsvoorstel 'Wet Versterking Regie Volkshuisvesting'.

Dit voorstel voorziet namelijk dat de woonzorgvisie uiteindelijk onderdeel uitmaakt van het gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma.

5.6 Participatie

We streven ernaar om, zoveel mogelijk, maar afhankelijk van de te nemen acties, een participatieve benadering te hanteren. Daarbij betrekken we naast onze partners, tevens onze inwoners – waaronder ook huidige en toekomstige bewoners van woonzorgvoorzieningen, cliëntvertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen. Het is voor ons belangrijk dat zij actief betrokken zijn en blijven bij de uitvoering van deze woonzorgvisie.

5.7 Financieel kader

Werken aan het uitvoeringsplan betekent ook dat er financiële consequenties kunnen zijn. Bepaalde acties kunnen gemeentelijke en/of regionale financiële middelen vragen. Onderdeel van de uitvoering is het toetsen op de financiële haalbaarheid van de verschillende acties. Daar waar het regionale acties betreft kan dit als onderwerp landen op de bestuurlijke woonzorgtafel. Daarbij is het ook belangrijk om mee te nemen of de acties kunnen worden of al worden gerealiseerd door de verbinding te leggen met belangrijke programma's, zoals Gezond Groningen, Regiodeal 2.0 of Nij Begun.

Voor de uitvoering van acties uit de uitvoeringsagenda zien we verschillende financieringsmogelijkheden. Ten eerste voorziet het wetsvoorstel 'Wet Versterking Regie Volkshuisvesting' mogelijkheden om investeringen in woningbouw en zorgwoningen te ondersteunen, bijvoorbeeld door subsidies of leningen voor het bouwen van nieuwe woningen of het aanpassen van bestaande woningen. Daarbij is samenwerking met de corporaties van cruciaal belang omdat ook zij in aanmerking kunnen komen voor subsidies.

Daarnaast biedt de Omgevingswet ruimte om de inrichting van de fysieke omgeving te coördineren. De gemeente kan hierbij gebruik maken van middelen die gericht zijn op het verbeteren van de woonomgeving, zoals voor duurzame woningen of zorgbestendige wijken. Verder kunnen de reguliere beleidsbudgetten van de gemeente worden ingezet, zoals voor sociale woningbouw, zorg en welzijn. Voor acties zoals het bevorderen van informele zorg of preventie kunnen bestaande budgetten voor welzijn en zorg worden gebruikt. De verschillende afdelingen binnen de gemeente kunnen hier bij het opstellen van de jaarbegroting rekening mee houden.

Tot slot kunnen we ook samen met andere partijen, zoals zorgaanbieders en woningcorporaties, samenwerkingsprojecten opzetten om de benodigde middelen te bundelen en de uitvoering te versnellen. Hierbij kan ook worden gekeken naar de Specifieke uitkering domeinoverstijgend samenwerken (SPUK DOS). Daarbij is samenwerking met het zorgkantoor belangrijk.

DEFINITIEF

Bijlage 1. Woonzorganalyse en Position paper

Woonzorgonderzoek

Zie het rapport met onderstaande kenmerken, te vinden via:

provinciegroningen.nl/Onderzoeksrapport_Groningen.pdf

Titel	Woonzorgonderzoek provincie Groningen
Datum	29 mei 2024
Auteurs	Stec Groep Job Wevers, Bouke Timmen & Luuk Lentferink
Opdrachtgever	Gemeente Groningen namens de Groningse gemeenten
Kenmerk	23.256

Position paper

Zie het rapport met onderstaande kenmerken, te vinden via:

provinciegroningen.nl/Position_Paper_Groninger_Geluid_.pdf

Titel	Position paper: wonen en zorg in Groningen
Datum	14 juni 2024
Auteurs	Stec Groep Job Wevers, Bouke Timmen & Luuk Lentferink
Opdrachtgever	Gemeente Groningen namens de Groningse gemeenten
Kenmerk	23.256

DEFINITIEF

Bijlage 2. Begrippenlijst

Nultredenwoningen

Dit zijn woningen zonder trap waarbij je zowel binnen als buiten geen trap nodig hebt. Vaak gaat het om gelijkvloerse woningen of appartementen in de buurt van voorzieningen. Een nultredenwoning stelt veel ouderen in staat om langer thuis te blijven wonen.

Geclusterde woonvormen

Geclusterde woonvormen, vaak met ontmoetingsruimtes, zijn onder andere hofjeswoningen, serviceflats en seniorenflats. Geclusterde woonvormen zijn primair ingericht op de woonwensen van ouderen, beslaan woningen die tenminste 'nultreden' zijn en voorzien daarmee in een hoger wooncomfort. Daarnaast zijn deze woonvormen ingericht op het bevorderen van sociaal contact en gemeenschapsgevoel, waardoor eenzaamheid wordt tegengegaan. De nabijheid van voorzieningen is belangrijk.

Verpleegzorgplekken

Een deel van de geclusterde woonvormen betreft zorggeschikte woningen: deze woningen hebben extra voorzieningen, zodat deze beter zijn voor mensen met een beperking of voor het verlenen van zorg. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord besloten om nieuwe verpleegzorgplekken in te richten op basis van scheiden wonen en zorg. Bewoners betalen de lage eigen bijdrage voor de langdurige zorg die zij ontvangen en betalen zelf de woonkosten van hun woning.

Passende woonruimte

Een passende woonruimte is een woning waarvan de maandelijkse prijs en het woningtype in verhouding staan tot het inkomen, de gezinssamenstelling en de woonbehoefte van de bewoner. Ook de woningmarktsituatie is van invloed op hetgeen als passend wordt beschouwd.

Sociale huurwoning

Een sociale huurwoning is een woning die verhuurd wordt met een maximale huurprijs, onder de door de overheid vastgestelde (liberalisatie)grens. Sociale huurwoningen zijn bedoeld voor mensen met een lager of middeninkomen. De woning is meestal in eigendom van een woningcorporatie of een andere sociale verhuurder.

Basis voorzieningenniveau

De gemeenten gaan in overleg met zorgpartijen bij de uitvoering nog nadere duiding geven aan dit begrip. Een mogelijke definitie zou kunnen zijn:

Bij een basis voorzieningenniveau woont een inwoner altijd zelfstandig en er is een ontmoetingsplek (mét programma) in de buurt. Er is alleen geplande zorg mogelijk. Voor ongeplande of acute zorg is de wijkverpleging te ver op afstand. De invulling van de dag is aan de inwoner zelf, eventueel met hulp van het sociale netwerk zoals vrienden, burens en familie. De woning en woonomgeving zijn niet per se (zorg-)geschikt als de zelfredzaamheid afneemt. Als een inwoner zich met de meeste dagelijkse handelingen redt, is de ondersteuning in het basis voorzieningenniveau voldoende toereikend.

DEFINITIEF

VPT en MPT

Volledig pakket thuis (VPT) en Modulair Pakket Thuis (MPT). Zowel het VPT als het MPT is een 'pakket zorg' voor mensen met een indicatie voor de Wet langdurige zorg (Wlz). Het is een leveringsvorm: de manier waarop men de zorg ontvangt. Tussen de twee pakketten zit een aantal verschillen. Bij het VPT levert bijvoorbeeld één aanbieder alle zorg. Bij het MPT kunnen dit meerdere aanbieders zijn.

PGB

Persoonsgebonden budget. Een persoonsgebonden budget (pgb) is een bedrag waarmee iemand zelf zorg of ondersteuning inkoopt. Iemand die een pgb krijgt, bepaalt zelf welke zorgverleners zorg of ondersteuning geven en waar en wanneer.

ZIN

Zorg in Natura. Hierbij maakt de gemeente, het zorgkantoor of de zorgverzekeraar afspraken met verschillende zorgorganisaties. Hieruit kiest de zorgvrager wie er verzorgt of ondersteunt. De zorgvrager maakt met de zorgaanbieder afspraken over de manier waarop de zorg en ondersteuning wordt geleverd. De gemeente, het zorgkantoor of de zorgverzekeraar regelt de administratie.

Wlz-indicaties Indicaties

De Wlz kent zes grondslagen:

1. somatische (lichamelijke) ziekte
2. psychogeriatrische aandoening (zoals dementie)
3. verstandelijke beperking
4. lichamelijke beperking
5. zintuiglijke beperking
6. psychische aandoening/diagnose

Het CIZ stelt de grondslag vast, op basis van (medische) informatie. Indien sprake is van meer dan één ziekte of beperking, onderzoekt het CIZ welke ziekte of beperking de meeste invloed heeft op de zorgbehoefte.

Zorgwetten

Wlz Wet langdurige zorg. De Wlz is er voor mensen met een chronische ziekte of beperking die 24 uur per dag toezicht of zorg nodig hebben.

Wmo Wet maatschappelijke ondersteuning. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de zorg via de Wmo. De Wmo gaat onder andere over hulpmiddelen, persoonlijke begeleiding, groepsbegeleiding en woningaanpassing.

JW Jeugdwet

Zvw Zorgverzekeringswet

Overige wetten

Wvvgz Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg. De Wvvgz is op 1 januari 2020 ingegaan. De wet gaat over verplichte zorg en opname voor mensen met psychische of psychiatrische problemen. Dat kan thuis zijn of in een instelling.

Wzd Wet zorg en dwang. De Wzd is op 1 januari 2020 ingegaan. De wet gaat over gedwongen zorg bij mensen met een verstandelijke beperking of een psychogeriatrische aandoening zoals dementie. Dat kan thuis zijn of in een instelling.

Aandachtsgroepen

Aandachtsgroepen met een woon-zorgvraag

Binnen de aandachtsgroepen is een aantal groepen met zowel een zorg als een huisvestingsvraag. Deze groepen zijn ook opgenomen in de urgentie-categorieën in het Wetsvoorstel Versterking regie op de volkshuisvesting.

DEFINITIEF

Het gaat om de groepen:

Woningzoekende mantelzorgontvangers- en verleners

Woningzoekenden die mantelzorg als bedoeld in artikel 1.1.1, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 ontvangen of geven. Die door de intensiteit en duur van de mantelzorg en de afstand een woning zoeken.

Uitstroom personen met een Wlz-indicatie

Woningzoekenden met een ernstige chronische ziekte of lichamelijke -, verstandelijke - of psychische beperkingen.

Uitstroom Beschermd Wonen

Personen die via de Wmo2015 een woonvoorziening toebedeeld krijgen waar ze tijdelijk onzelfstandig kunnen wonen en hieruit uitstromen.

Uitstroom uit jeugdzorg met verblijf

Jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot 23 jaar die een accommodatie of gesloten accommodatie als bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet verlaten.

Uitstroom uit forensische zorg

Personen die een verblijf - waar zij forensische zorg met verblijf ontvingen - verlaten en op zoek zijn naar een reguliere woning.

Aandachtsgroepen met een huisvestingsvraag

Binnen de aandachtsgroepen zijn een aantal groepen die primair een huisvestingsvraag hebben. Enkel van deze groepen zijn benoemd als urgentiecategorie, het gaat om de groepen:

Uitstroom uit Maatschappelijke Opvang/woningzoekende daklozen

Personen die tijdelijk verblijven in een Maatschappelijke opvang. Denk hierbij aan (dreigend) daklozen en slachtoffers van huiselijk geweld of mensenhandel.

Uitstroom uit detentie

Woningzoekenden die uitstromen uit (jeugd)detentie. Bij uitstroom uit detentie gaat het om personen die na een verblijf van minimaal drie aaneengesloten maanden genoemde inrichtingen verlaten.

Stoppende sekswerkers

Woningzoekenden die deelnemen aan een uitstapprogramma onder de Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma's Prostituees en zijn aangemeld door de uitvoerende organisatie van de DUUP-regeling.

Groepen buiten de Wet Versterking regie op de Volkshuisvesting

Statushouders, Oekraïense vluchtelingen en arbeidsmigranten zijn ook aangemerkt als aandachtsgroepen. Zij vallen echter buiten de Wet Versterking regie op de Volkshuisvesting en daarmee buiten de scope van deze woonzorgvisie.

Urgentie

In de urgentieverordening regelt de gemeente urgenties voor een aantal aandachtsgroepen. Zij komen met (absolute) voorrang in aanmerking voor vrijkomende sociale huurwoningen. De wet verplicht dat (regio)gemeenten ieder een evenredig deel van de vrijkomende woningen toewijzen aan

DEFINITIEF

urgenten. Regionale afstemming is dan ook een must. De provincie bepaalt hiervoor de regio's. De Wet versterking regie volkshuisvesting geeft een opsomming van de categorieën verplichte urgenten. Gemeenten mogen dit overzicht aanvullen.

Noaberschap

Ook wel het 'omzien naar en zorgen voor elkaar'. Dit kan gezien worden als een ruime en intensieve vorm van burenhulp, die onontbeerlijk is voor kleinere (soms meer afgelegen) dorpen die niet altijd kunnen rekenen op goede openbare voorzieningen.

Veerkracht

Veerkracht is de samenredzaamheid van bewoners en instituties (scholen, gemeente, corporaties, welzijn, netwerken) om zich aan te passen aan veranderingen en adequaat te reageren op uitdagingen. Als die veerkracht ontbreekt, terwijl die wel nodig is, is een wijk kwetsbaar.

Zorgtechnologie

Zorgtechnologie omvat innovaties en hulpmiddelen die zorgprocessen verbeteren en zorg toegankelijker maken, zoals apps voor gezondheidsmonitoring, het gebruik van beeldzorgbellen en slimme zorgapparaten. Het doel is betere zorg en meer zelfstandigheid voor patiënten.

Intramurale en extramurale zorg

Intramurale zorg betreft de zorg aan cliënten die in een instelling verblijven. Extramurale zorg betreft de zorg aan cliënten die niet in een instelling verblijven.

Housing First

Housing First is een manier om dakloosheid aan te pakken waarbij de dakloze persoon direct en onvoorwaardelijk een woning krijgt, en er vanuit die veilige en stabiele basis wordt gewerkt aan herstel.

Fair Share afspraken

Gemeenten moeten met elkaar afspraken maken over de verdeling van de urgente aandachtsgroepen over de regio. Deze afspraken beogen een eerlijke en evenredige verdeling van urgente woningzoekenden, rekening houdend met de specifieke behoeften en mogelijkheden van elke gemeente.

Woondealregio

Een samenwerkingsgebied waarin gemeenten, provincie en het Rijk afspraken maken over woningbouw, leefbaarheid en betaalbaarheid van wonen. In een woondealregio werken deze partijen samen om regionale woonopgaven aan te pakken.

Informele steunstructuren

Netwerken van familie, burens, vrienden en vrijwilligers die mensen ondersteunen bij dagelijkse dingen, zoals boodschappen doen, vervoer of gezelschap. Deze vormen van hulp zijn niet professioneel of via een organisatie geregeld, maar komen voort uit onderlinge betrokkenheid in de buurt of gemeenschap.

Fair share in de provincie Groningen nader toegelicht

De woonzorgopgave is deels een kwestie van het eerlijker verdelen van de bestaande woningvoorraad ('woonruimteverdeling'). Het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting verplicht de 10 Groninger gemeenten om bestuurlijke afspraken te maken over het nemen van de zogenaamde fair share. Dit betekent dat de gemeenten afspreken hoe ze de huisvesting

DEFINITIEF

van wettelijk urgente aandachtsgroepen onderling verdelen. Dit zorgt ervoor dat geen enkele gemeente de volledige verantwoordelijkheid krijgt, maar dat alle gemeenten hun aandeel leveren in de huisvesting van deze urgente aandachtsgroepen. In de samenwerking binnen de Koploperregio Groningen bleek dat het concreet zou moeten gaan om 3 urgente aandachtsgroepen. De stuurgroep Koploperregio Groningen is daarom voorgesteld om fair share afspraken te gaan maken over:

- Uitstroom uit Beschermd Wonen (inclusief forensische zorg),
- Uitstroom uit de Maatschappelijke Opvang (inclusief Vrouwenopvang en slachtoffers van Mensenhandel),
- Uitstroom uit Jeugdzorg met verblijf.

Voor deze 3 urgente wettelijke aandachtsgroepen wordt voorgesteld om het inwoneraantal als verdeelsleutel te hanteren, waarbij tevens gemonitord wordt de komende jaren of dit inderdaad de meest adequate verdeelsleutel. Tevens wordt waar mogelijk ingezet op terugkeer naar de gemeente van herkomst. In individuele gevallen kan gemotiveerd worden afgeweken van deze lijn, wanneer terugkeer naar de gemeente van herkomst niet in het belang is van de woningzoekende. In dergelijke situaties is sprake van maatwerk. De gemeenten maken onderling duidelijke afspraken van deze verdeling. Deze afspraken dienen op provinciaal bestuurlijk niveau te worden bekrachtigd, onder regie van de Provincie.

De uitvoering van fair share afspraken, betekent dat deze de wettelijke urgente aandachtsgroepen eerder in aanmerking komen voor een sociale huurwoning dan anderen. Dit heet 'urgentie' en valt buiten het bereik van

de woonzorgvisie. Het verlenen van urgentie mag namelijk alleen via een urgentieregeling (Huisvestingswet 2014). De fair share afspraken moeten daarom landen in de nog verplicht op te stellen urgentieregeling, die onderdeel zal vormen van een huisvestingsverordening.

Daarnaast willen de Oost Groningse gemeenten ook gezamenlijk werken aan een evenredige verdeling van de woonzorgopgave over de gemeenten. Dit gaat dan over ouderen en aandachtsgroepen. Zodat deze doelgroepen in de vijf gemeenten zo lang mogelijk kunnen blijven wonen en indien nodig de gewenste zorg en ondersteuning kunnen krijgen.

Bijlage 3. Overzicht aanpalend beleid

In deze bijlage geven we een samenvatting van aanpalend beleid. Het kan daarbij gaan om bestaande beleidsvisies, afspraken, programma's, etc. We hebben elk document kort samengevat.

Regionaal

Regionale Woondeal Oost-Groningen

Met deze woondeal beogen we het woningaanbod te verbeteren en te vergroten, zodat we de vraag uit de regio op kunnen vangen en daarmee de druk op de stad Groningen te verlichten. Ook werken we aan een duurzaam winkelbestand, herbestemming van retail naar wonen en een sterk voorzieningenniveau. Daarmee beogen we dat inwoners van inwoners voor hun woon- en leefomgeving een hogere waardering geven.

Regiodeal Oost-Groningen

Met deze regioideal investeren we in de toekomstkracht van de regio, met een focus op leren, werk en inkomen, gezondheid en woonomgeving. Dit doen we aan de hand van opgaven en ambities, die we concreet hebben gemaakt in tien actielijnen en negen projecten die ook direct kunnen starten.

Masterplan Oost-Groningen

In het Masterplan Oost-Groningen hebben we beschreven, samen met de andere Oost-Groningse gemeenten, hoe we als 5 gemeenten in de periode tot 2055 samenwerken aan het vergroten van de brede welvaart. Het masterplan is opgesteld in het verlengde van de Strategische Toekomst agenda Groningen (STAG) en Nij begun.

Masterplan Regiocentra Groningen

De provincie Groningen, de Groningse gemeenten en het Rijk publiceerden in 2021 een toekomstagenda voor langjarige samenwerking. Op basis van die toekomstagenda zijn vijf masterplannen geformuleerd, waaronder het Masterplan Regiocentra. Dit plan heeft als doel om de dragende functie van de regionale centra in Groningen te bestendigen en versterken. Het richt zich op de komende 10-15 jaar, op nieuwe perspectieven, gebundeld met bestaande ideeën die een impuls nodig hebben.

Nij Begun

Vanuit het kabinet een pakket met 50 maatregelen voor Groningen en Noord-Drenthe. De noodzakelijke voorwaarde voor de 50 maatregelen is een definitief einde aan de gaswinning uit het Groningenveld.

Regioplan Gezond Groningen (IZA)

Gezond Groningen is het overkoepelende netwerk waarin betrokken partijen, in verschillende samenstellingen, samenwerken aan alle opgaven die bijdragen aan de regiovisie die we in 2022 met elkaar hebben vastgesteld. In deze visie is de gezamenlijke ambitie geformuleerd om te streven naar Gezonde Groningers, Gezonde Zorg. Het regioplan geeft inzage in de belangrijkste prioritaire opgaven en de gezamenlijke afspraken hoe we deze opgaven gaan aanpakken. Hierbij is er een focus op: 1. Grote gezondheidsverschillen; 2. Veel mentale gezondheidsproblemen; 3. Stijgende zorgvraag en 4. Toenemende schaarste.

DEFINITIEF

Regioplan Mentale Gezondheid (IZA)

In het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) heeft de regio de opdracht om op basis van het 'Regiobeeld Provincie Groningen 2023' een Regioplan te maken. In het Regioplan Mentale Gezondheid wordt de missie, visie en strategie beschreven hoe aan de opgaven gewerkt gaat worden. De strategie bestaat uit drie onderdelen. 1) Verbeteren algehele mentale gezondheid Groningers. 2) Verbeteren weerbaarheid en omgaan met stress. 3) Zoveel mogelijk integraal en domeinoverstijgend werken.

Regionale werkagenda Menzis

Menzis is in de provincie Groningen historisch gezien de zorgverzekeraar met het grootste aantal verzekerden vanuit de zorgverzekeringswet. In alle Groningse gemeenten is het gesprek gevoerd met Menzis om in beeld te brengen wat de lokale speerpunten moeten zijn op het gebied van gezondheid, preventie en zorg. Dit zijn de volgende onderwerpen 1) Zorg dichtbij voor psychisch kwetsbare mensen; 2) Gemeentepolis en schuldenproblematiek; 3) Initiatieven die de verbinding maken tussen het medische en het sociaal domein; 4) Zwangerschap en geboorte; 5) Passende zorg voor ouderen; 6) Preventie en leefstijlinterventies; 7) Veilige overgang van zorg van 18min naar 18plus.

Regiovisie jeugd Groningen

De regiovisie geeft richting aan wat we in de regio Groningen voor de jeugdhulp nog meer willen bereiken. Hiervoor willen we als Groninger gemeenten ons inzetten en samenwerken. De kern van de regiovisie is de beweging die we in het zorglandschap willen maken, samengevat deze ontwikkelopgaven: 1) Alle jeugdigen krijgen de kans zich positief te ontwikkelen; Jeugdigen worden beschermd als hun ontwikkeling gevaar loopt; 2) Jeugdigen groeien zo thuis mogelijk op; 3) De toegang voor (jeugd)hulp kan zijn taak goed uitvoeren; 4) Bij de inzet van jeugdhulp

gelden de volgende principes; 5) De ondersteuning, begeleiding en behandeling voor jeugdigen en gezinnen is passend voor alle doelgroepen en van goede kwaliteit.

Regiovisie Ouderenzorg Groningen - Groninger Kracht

Zo lang mogelijk vitaal en zelfstandig ouder worden in je eigen omgeving. Waar je actief deelneemt aan de gemeenschap en je je van betekenis voelt, ook als je ondersteuning of zorg nodig hebt. Het vertrekpunt voor deze regiovisie is: Groninger kracht oftewel 'veur mekoar en mit mekoar'. In Groningen zorgen we voor elkaar en kijken we naar elkaar om. Vinden we samen oplossingen voor de vraagstukken waar we voor staan. Als netwerk van 16 ouderenzorgorganisaties zetten we ons in bij het toegankelijk houden van passende ondersteuning en zorg voor alle ouderen in de regio. Waarbij we uitgaan van de kracht en mogelijkheden van de inwoners.

Transformatieplan Beschermd Wonen en Opvang

Dit document beschrijft de maatregelen die we inzetten voor wat betreft de transformatieopgave voor de jaren 2023-2025. Het doel blijft daarbij om passende hulp en ondersteuning voor onze inwoners die (mogelijk) gebruik maken van BW te organiseren en om dit zoveel mogelijk herstelgericht in de eigen leefomgeving te doen. Hierbij zijn ook een aantal relevante randvoorwaarden beschreven, die ook vertaald zijn in maatregelen voor de lokale gemeenten: een versterking van het lokaal sociaal veld middels o.a. de lokale investeringen; het organiseren van passende huisvesting; het creëren van een inclusief klimaat, waarbij er in wijken en dorpen ruimte is voor inwoners die in zorg zijn of waren.

DEFINITIEF

Regionaal actieplan dakloosheid Groningen

Het Regionaal Actieplan Dakloosheid Groningen (RADG) volgt de zes actielijnen uit het Landelijk Actieplan Dakloosheid met als opzet dat gemeenten deze kunnen vertalen naar lokale plannen. De actielijnen zijn: financiële bestaanszekerheid, preventie, stabiele woonplekken, versterking van de uitvoeringspraktijk, inzet van ervaringskennis, en aandacht voor specifieke groepen. De regio Groningen is koploper voor het programma 'Een thuis voor iedereen', dat zich richt op voldoende betaalbare woningen en passende zorg voor aandachtsgroepen. Dit sluit aan bij het RADG en omvat onderzoek naar extra huisvestingsmogelijkheden en voorbereiding op urgentieverlening voor kwetsbare groepen.

Lokaal

Woningmarktonderzoek 2021 – 2031

Om als regio, gemeenten, corporaties goede beleidskeuzes te kunnen maken heeft Stec Groep een regionaal woningmarktonderzoek gedaan. Centraal in het onderzoek staan de kwantitatieve en kwalitatieve opgave op de woningmarkt voor een periode van 10 jaar met een indicatieve doorkijk voor de tien jaar daarna. De rapportage kijkt daarvoor naar de demografische ontwikkeling, de opbouw van de woningvoorraad, de woningbehoefte en de plancapaciteit.

Coalitieakkoord 2022 – 2026

Zaaien en Oogsten. Iedereen doet er toe, iedereen doet mee!

In dit akkoord legt de gemeente haar basis voor de komende vier jaar. Een basis waarop de gemeente wil bouwen. Samen met alle betrokkenen van de gemeente. In het coalitieakkoord wordt ingegaan op ambities zoals, lokale democratie, leefbaarheid, fysieke leefomgeving, wonen, sociale voorzieningen en samenwerking.

Koersdocument Sociaal Domein 2023 – 2027

Het koersdocument Sociaal Domein Oldambt zet de koers uit voor de komende jaren en geeft richting aan de uitvoering van de plannen in de gemeente. Gebaseerd op lokale ambities, regionale samenwerking en wettelijke taken in een stevige verbinding met elkaar. Zo leggen we bijvoorbeeld via de nota Positieve Gezondheid ook een basis voor de uitvoering van de Omgevingswet. En komt de leefbaarheid in onze dorpen en wijken vanzelfsprekend terug in de uitvoering van SPUK-GALA en de uitwerking van de WMO. Oldambt blijft hier de komende jaren op sturen. Om dat wat we doen tot een samenhangend geheel te maken, te houden en de juiste prioriteiten te kunnen stellen. In dit Koersdocument treft u ook een overzicht aan van alle grote projecten en programma's die we al uitvoeren.

Programma Wonen Oldambt 2021 - 2026

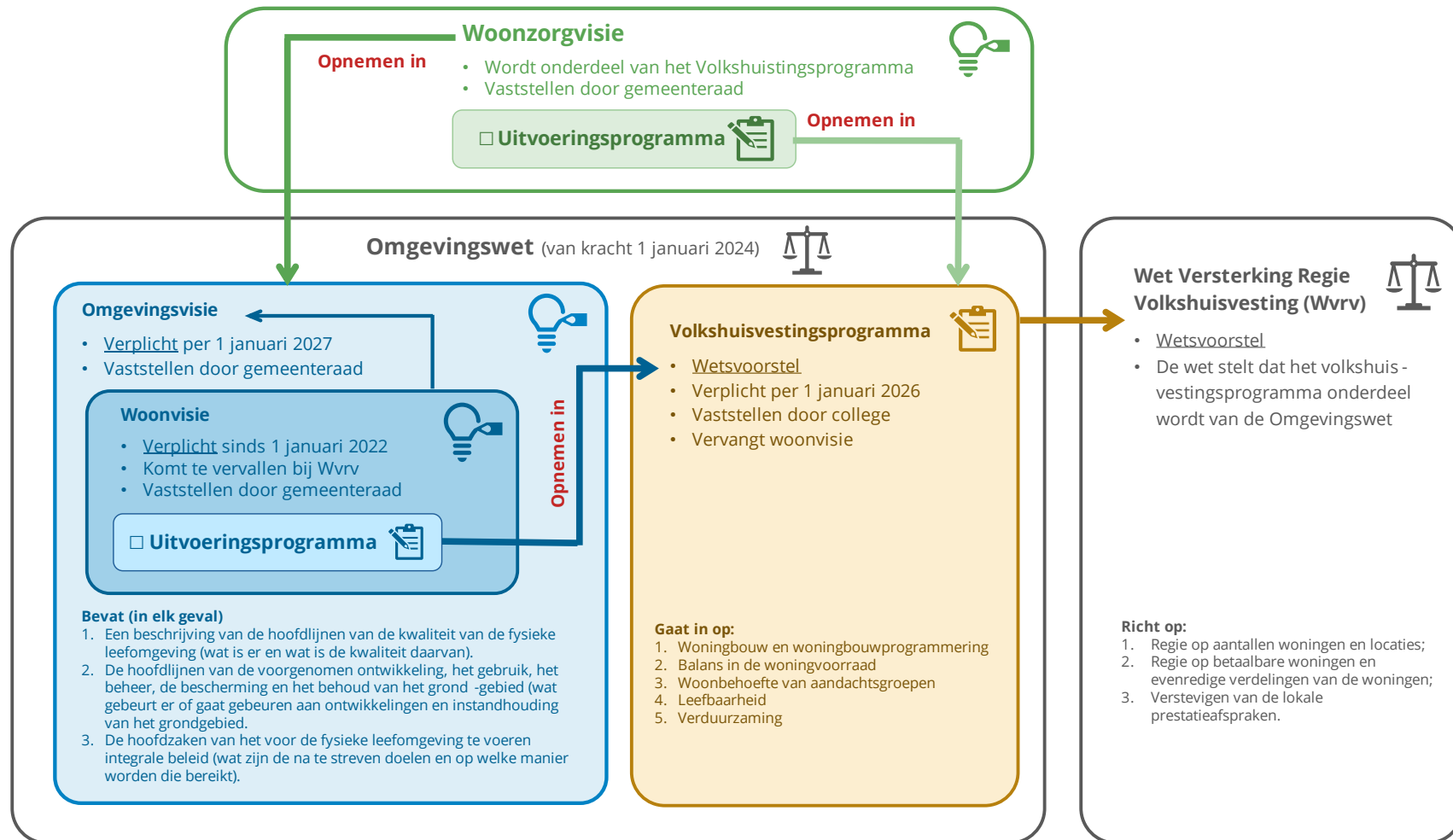
Met dit Programma Wonen (deze benaming is gebaseerd op gebruikte termen in de Omgevingswet) wil de gemeente sturen op het beschikbaar houden van een aantrekkelijk en breed woningaanbod, passend bij de vraag. Het gaat hierbij om zowel goede en betaalbare sociale huurwoningen als toekomstbestendige koopwoningen. De gemeente kan en wil ook ruimte bieden voor nieuwbouw die bijdraagt aan de kwaliteit en diversiteit van de woningvoorraad in Oldambt. Dit programma gaat in op de verschillende kaders, thema's zoals wonen en zorg en aardbevingsdossier, verschillende strategieën en monitoring en evaluatie.

Ruwbouw Omgevingsvisie

Dit document geeft de stand van zaken weer, de duiding en het vervolg op het proces van de omgevingsvisie voor de gemeente Oldambt. Het gaat in op wat al gedaan is en wat gezien wordt, de rode draden van verschillende thema's en de aanpak voor vervolgstappen.

Bijlage 4. Overzicht positie Woonzorgvisie en relevante wetten

Bijlage 5. Betrokkenheid netwerkpartners bij totstandkoming visie

Zomer 2024:

- De verschillende netwerkpartners zijn bevroegd tijdens individuele gesprekken, waarbij onderwerpen zoals de opgaven, lokaal versus regionaal, rollen en verantwoordelijken, risico's en aandachtspunten zijn besproken.
- Daarnaast is er een schriftelijke uitvraag verstuurd naar de netwerkpartners over o.a. de huisvesting-, zorg- en ondersteuningsopgave van ouderen en aandachtsgroepen.
- Verder zijn er verkennende gesprekken gevoerd bij de vijf gemeenten met een delegatie van de ambtelijke ondersteuning, management en bestuur. Op basis van een bespreeknotitie is gesproken over de kenmerken van de gemeente, verschillen en overeenkomsten met andere gemeenten, regionale afstemming, samenwerking met stakeholders en de mogelijke inhoud van de woonzorgvisie per gemeente.
- Vervolgens zijn de uitkomsten van voorgaande stappen gedeeld en verder geduid in een werkconferentie met de betrokken uit de vorige stappen. Een eerste aanzet van de regionale woonzorgparagraaf (lees: overkoepelende gedeelte van de gemeentelijke woonzorgvisies) is hier gepresenteerd en de denkrichtingen van de gemeentelijke woonzorgvisies is gedeeld. In verschillende werkvormen voor ouderen en aandachtsgroepen is hier vervolgens op doorgepraat.

Herfst 2024

- De gemeenteraad is betrokken bij het proces door een raadsinformatieavond. Een presentatie is gegeven met als doel om te informeren over de context, de belangrijkste bevindingen uit de provinciale woonzorganalyse, het vervolg van het Koplopersproject en

het proces van de woonzorgvisie. Daarnaast is geïnformeerd hoe de raad aankijkt tegen dilemma's op het gebied van wonen en zorg.

- Vervolgens zijn de vijf regionaal afgestemde gemeentelijke woonzorgvisies in concept opgesteld.
- Deze zijn gedeeld met de vijf gemeenten, waarop een gemeentelijke interne consultatieronde heeft plaatsgevonden.

Winter 2024/2025:

- Met de ambtelijke ondersteuning van de vijf gemeenten is in een gezamenlijk proces tot een lijst van regionale afspraken gekomen.
- De lokale gemeentelijke aspecten en afspraken zijn verder aangescherpt met de betrokken ambtelijke ondersteuning per gemeente.
- De aangepaste consultatieversies zijn besproken in de lokale colleges van de gemeenten.

Lente 2025:

- Er is een schriftelijke uitvraag verstuurd naar de netwerkpartners met de consultatieversies. Netwerkpartners zijn hierbij bevroegd op aansluiting van de visies bij verwachtingen en informatiebehoefte, onduidelijke aspecten of aspecten die nadere toelichting behoeven, beschrijving van de belangrijkste trends, of de partners zich kunnen vinden in de voorgestelde koers en welke ontwikkelingen er zijn met betrekking tot de geformuleerde speerpunten en regionale afspraken.
- Een regionale informatieavond is georganiseerd voor de inwonersvertegenwoordigers in het Geert Teis Theater te Stadskanaal. Men is hierbij geïnformeerd over het (doorlopen) proces, de regionale afspraken, lokale speerpunten voor beleid en de vervolgplanning.

DEFINITIEF

Verschillende aandachtspunten zijn hier meegegeven door de aanwezigen.

- Een lokale informatieavond is georganiseerd voor de inwonersvertegenwoordigers in De Esbörg in Scheemda. Men is hierbij geïnformeerd over het (doorlopen) proces, de regionale afspraken, lokale speerpunten voor beleid en de vervolgplanning. Verschillende aandachtspunten zijn hier meegegeven door de aanwezigen.
- De gemeenteraad is nogmaals betrokken bij het proces door een raadsinformatieavond. Een presentatie is gegeven om de raad mee te nemen in het (doorlopen) proces, de regionale afspraken, lokale speerpunten voor beleid en de vervolgplanning.
- Een tweede werkconferentie is georganiseerd voor de netwerkpartijen om in een carrouselvorm de uitvoeringsagenda op hoofdlijnen verder te concretiseren en voorwaarden voor commitment op te halen.
- De opgehaalde feedback uit de verschillende bijeenkomsten en gesprekken zijn verwerkt en vervolgens zijn de vijf regionaal afgestemde gemeentelijke woonzorgvisies en uitvoeringsplannen op hoofdlijnen gedeeld met de vijf gemeenten.

Bijlage 6. Overzicht rollen en verantwoordelijkheden netwerkpartijen

Partijen	Rollen	Verantwoordelijkheden
Gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente laat de Wmo en Jeugdwet uitvoeren door aanbieders van zorg en ondersteuning. Hiermee heeft de gemeente een contract-/ subsidierelatie. Via de inkoop en het inhoudelijk beleid regisseert en faciliteert de gemeente waar het beide wetten betreft. Hier hoort ook de regie van de samenwerking tussen ketenpartners bij (zoals 'zachte' landing in de wijk na uitstroom intramurale voorziening) en het indicatie verstrekken. Ook het stimuleren van de sociale leefomgeving in de wijken en dorpen behoort tot de rollen van de gemeente. De gemeente heeft een sturende, regisserende rol in woningbouw. Dat gaat o.a. om de woonvisie (later volkshuisvestingsprogramma) en het omgevingsplan. Aanvullend stelt de gemeenteraad de huisvestingsverordening met urgentieregeling vast. Hierin zijn de afspraken over Fair Share voor de wettelijke aandachtsgroepen opgenomen. Met deze verordening wordt onder meer het woonruimte verdeelbeleid en het urgentiebeleid vastgelegd. Met de huisvestingsverordening maken gemeenten gebruik van de mogelijkheden binnen de Huisvestingswet om bepaalde categorieën woningzoekenden en huurders een voorrangpositie te geven op de sociale woningmarkt, bijvoorbeeld vanwege een ondersteuningsbehoefte op het gebied van wonen en zorg. 	<ul style="list-style-type: none"> Op het domein van zorg en ondersteuning heeft de gemeente een aantal wettelijke verantwoordelijkheden. Zo is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo, waaronder Beschermd Wonen en de Jeugdwet. Beide wetten voorzien in ondersteuning in de thuissituatie en in intramurale ondersteuning (Beschermd Wonen, jeugdhulp met verblijf). Bij de Wmo gaat het bijvoorbeeld om woningaanpassingen, huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en collectief vervoer. Inwoners die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn, kunnen in dat kader bij de gemeente een beroep doen op ondersteuning. Vanuit de Wmo is de gemeente tevens verantwoordelijk voor het bevorderen van de sociale samenhang. Daarmee wordt bijvoorbeeld duidelijk hoeveel woningen van een bepaald type er waar gebouwd kunnen worden, en aan welke criteria of regels moet worden voldaan. Zo scheppen we de kaders voor woningbouw aan 'marktpartijen' - degenen die werkelijk gaan bouwen, verkopen en verhuren. De gemeente heeft daarnaast ook een toetsende rol, doordat zij bouwvergunningen verleent. De eisen van de Omgevingswet zijn hierbij leidend. De gemeente maakt prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties, o.a. over de volkshuisvestelijke thema's Beschikbaarheid en Wonen en Zorg. In het (nog op te stellen) gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma moeten gemeenten de woningbouwopgave (inclusief 30% sociale en middenhuur woningen) benoemen en hoe dit wordt gerealiseerd. Ook dient te worden aangegeven hoe hierdoor wordt voorzien in de woningbehoefte van ouderen en aandachtsgroepen en de woon-gerelateerde zorg- en ondersteuningsbehoefte.
Woningcorporatie	<ul style="list-style-type: none"> De belangrijkste taak van woningcorporaties is zorgen voor betaalbare woningen voor mensen met lage inkomens. Samen met gemeenten en huurdersvertegenwoordigers maken corporaties prestatieafspraken over de lokale woonopgaven. Hierbij biedt de 	<ul style="list-style-type: none"> Woningcorporaties moeten 80% van hun betaalbare woningen toewijzen aan huishoudens onder een bepaalde inkomensgrens. Daarnaast hebben corporaties bijzondere aandacht voor mensen die door een sociale,

Partijen	Rollen	Verantwoordelijkheden
	<p>Woningwet 2015 duidelijke spelregels voor sociale huisvesting en het beperken van financiële risico's. De Autoriteit Woningcorporaties houdt volkshuisvestelijk en financieel toezicht op de corporatiesector.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Woningcorporaties dragen naast de ontwikkeling van woningbouw ook bij aan leefbare wijken waar mensen prettig met elkaar samenleven. 	<p>medische of psychische oorzaak zelf geen woonruimte kunnen vinden, en voor vergunninghouders.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Woningcorporaties helpen mee met de realisatie van leefbare wijken. Ook lopen ze voorop in de verduurzaming van de Nederlandse woningvoorraad. • Woningcorporaties mogen bepaalde diensten aan bewoners leveren die met wonen te maken hebben, maar geen zorgdiensten, maaltijdendiensten en medische diensten. Wel mogen in pandige zorgsteunpunten en ruimten in het gebouw aanwezig zijn, zoals bijvoorbeeld dagbesteding/ontmoetingsruimte. • Woningcorporaties mogen ook hospices of opvangtehuizen en gebouwen voor o.a. dag- en nachtopvang voor dak- en thuislozen, bouwen en beheren. Deze gebouwen en ruimten worden beschouwd als maatschappelijk onroerend goed.
Zorgkantoor	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgkantoren maken met zorgaanbieders afspraken over kwaliteit van de zorg en welke zorg zij kunnen leveren. Sommige vormen van zorg zijn zo specialistisch dat niet elke zorgaanbieder die kan bieden. Dan maken zorgkantoren afspraken om ervoor te zorgen dat iedere regio toch voldoende aanbod heeft. • Zorgkantoren controleren de kwaliteit van de zorgaanbieders. Ook onderzoeken Zorgkantoren fraude. • Zorgkantoren geven hulp en ondersteuning bij zorgtoewijzing, pgb en de keuze tussen verschillende zorgaanbieders en zorg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgkantoren werken in opdracht van de overheid. Ze zorgen dat iedereen met een indicatie voor de Wet langdurige zorg (Wlz) de zorg krijgt die nodig is. • Het Zorgkantoor zorgt ervoor dat passende Wlz-zorg wordt verstrekt. • Het Zorgkantoor toetst of Wlz-zorg in de thuissituatie kan worden verstrekt indien hier om wordt verzocht. • Het Zorgkantoor toetst of een persoonsgebonden budget (pgb) kan worden verstrekt aan diegenen die hier om vragen. • Het Zorgkantoor stelt pgb beschikbaar voor diegenen die daarvoor in aanmerking komen.
Zorgverzekeraar	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgverzekeraars controleren de kwaliteit van de geleverde zorg. • Zorgverzekeraars maken met zorgaanbieders afspraken over kwaliteit van de zorg en welke zorg zij kunnen leveren. • Om de zorg in de toekomst toegankelijk te houden voor iedereen is het belangrijk dat zorgverzekeraars met zorgaanbieders afspraken maken over passende zorg in een regio. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hebben de verantwoordelijkheid om aan de zorgplicht te voldoen door te zorgen dat patiënten de zorg krijgen die nodig is en die in het basispakket staat. • In eerste instantie bepaalt de zorgverzekeraar of gedeclareerde zorg binnen de Zorgverzekeringswet valt en dus vergoed mag worden. • De zorgverzekeraars moeten deze zorg inkopen. • Zorgverzekeraars hebben een acceptatieplicht, dit betekent dat ze iedereen accepteren.

Partijen	Rollen	Verantwoordelijkheden
Zorgaanbieders	<ul style="list-style-type: none"> • Leverancier van informatie over ondersteuningsbehoefte • Zorgaanbieders hebben de rol van uitvoerder van de zorg. Ook kunnen ze zorgdragen voor opvang. Zij hebben een aanbod aan zorgdiensten. Voor zover intramuraal is dit inclusief huisvesting en verblijf. Bij zelfstandig thuiswonenden blijft dit meestal beperkt tot het leveren van zorg en soms aanvullende diensten. • Zorgaanbieders hebben een rol in het opzetten van zorgdiensten in (geclusterde) woonvormen waar zwaardere vormen van zorg kunnen worden geleverd. • Zorgaanbieders hebben een adviserende rol in de planvorming om passende woonruimte te creëren die aansluit op behoeften en beperkingen van de verschillende doelgroepen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgaanbieders worden gecontracteerd door het Zorgkantoor (Wlz), zorgverzekeraars (Zvw) of gemeente (Wmo, Jeugdwet) en zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren, binnen de geldende kwaliteitskaders, van de zorgverlening/opvang van de aan hen toegewezen cliënten. • Passende zorgarrangementen leveren en ontwikkelen. • Zorgaanbieders zorgen voor goed financieel beheer.
Welzijnspartijen	<ul style="list-style-type: none"> • Signalering en preventie om vroegtijdig problemen te herkennen en voorkomen. • Toeleiding naar zorg en ondersteuning voor begeleiding naar passende hulp. • Uitvoering van voorzieningen zoals dagbesteding, mantelzorgondersteuning, buurtwerk en jongerenwerk. • Samenwerking in wijkteams voor integrale aanpak van hulpvragen in de wijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Welzijnspartijen worden gecontracteerd door de gemeente (Wmo, Jeugdwet) en zijn daarmee verantwoordelijk voor het uitvoeren van de beschreven opdracht. Dit kan per partij en gemeente verschillen. • Welzijnspartijen hebben geen formele wettelijke verantwoordelijkheden; de gemeenten zijn formeel verantwoordelijk. • Verantwoording en monitoring van resultaten en effecten.
Private project-ontwikkelaars	<ul style="list-style-type: none"> • Private partijen hebben een rol in het realiseren van een divers aanbod van passende woningen waar zorg geleverd kan worden. Daarmee kunnen zij een zeker vastgoedrisico wegnemen bij zorginstellingen. De wisselwerking tussen deze partijen krijgt vorm wanneer zorgaanbieders kunnen voorzien in de zorgcomponent, die in veel gevallen wordt gefinancierd vanuit de Wlz. • Realiseren van efficiënte woonzorgconcepten • Gerichte herontwikkeling bestaand vastgoed • Accepteren van een lager aanvangsrendement • Verlagen kosten door standaardisatie en conceptueel bouwen • Collectieve inkoop en strategische samenwerking met andere partijen 	<ul style="list-style-type: none"> • Private partijen hebben geen wettelijke verantwoordelijkheden ten aanzien van huur en koop, gericht op zorg. Wel zorgen zij voor diversiteit in het woonaanbod. Vooral sinds het afschaffen van het bouwregime en de introductie van de normatieve huisvestingscomponent in 2012 voorzien zij ook steeds vaker in aanbod waarbij wonen en zorg samenkomen. Daarbij leggen private partijen zich echter met name toe op het hogere segment en voorzien zij veelal in kleinschalige woonzorgvormen met grote nadruk op wonen, service en welzijn. Niettemin kunnen zij daarmee juist voorzien in een onderdeel van de woonzorgopgave die zich ten aanzien van geclusterde woonvormen in de particuliere huur- en koopsector voordoet.

